

Risikoreport

2018

SPAREKASSEN
Vendsyssel

Sparekassen Vendsyssel ▪ Østergade 15 ▪ DK-9760 Vrå
Tel. +45 82 22 90 00 ▪ CVR. nr. 64806815 ▪ mail@sparv.dk ▪ www.sparv.dk

Indledning.....	4
Anvendelsesområde.....	4
Ledelseserklæring.....	5
Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f	5
Ledelseshverv	7
Målsætning og risikopolitikker	7
Risikostyring generelt	7
Risikotyper	9
Kreditrisiko.....	9
Kreditrisiko på ikke finansielle modparter	9
Kreditpolitik	9
Opfølgning og styring	9
Svage eksponeringer	10
Risikospredning	10
Store eksponeringer	11
Solvens reservation	11
Individuelle nedskrivninger	12
IFRS 9	14
Rentenulstillede udlån.....	15
Tabsudvikling.....	15
Markedsrisiko	15
Renterisiko.....	15
Kreditspændrisiko.....	16
Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)	16
Valutarisiko	16
Aktierisiko	17
Likviditetsrisiko	17
Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten	18
LCR	18
Operationelle risici	19
Rapportering.....	20
Kapitalgrundlag.....	20
Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav	20
Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen	21
Kapitalkrav	21
Den interne proces.....	21
Metode	21
Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov	22
Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.....	22
Kommentering af koncernens solvensbehov	23
Søjle I kravet	23
Indtjening.....	24
Udlånsvækst	24

Kreditrisici	24
Markedsrisici	25
Likviditetsrisici	25
Operationelle risici	25
Gearing	26
Lovbestemte krav	27
Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici.....	27
Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter.....	27
Kapitalbuffer	28
Kapitalbevaringsbuffer	29
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer	29
Kreditrisikojusteringer	30
Eksponering med kredit- og modpartsrisiko	32
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori.....	33
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori	34
Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser	34
Nedskrivninger og hensættelser på udlån, garantier, kredittilsagn mv.	36
Asset Encumbrance (Behæftede aktiver)	36
Anvendelse af EACI'er	38
SMV eksponeringer	39
Kapitalkrav til markedsrisiko	39
Kapitalkrav til operationel risiko.....	39
Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen	40
Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen.....	40
Securitiseringer.....	41
Aflønningspolitik.....	41
Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden.....	41
Kreditreducerende metoder	42
Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.	42
Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller).....	43
Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko.....	43
IFRS 9 Overgangsordning.....	43
Godkendelse.....	44
Bilag	45
Bilag 1 - Gearing.....	45

Indledning

Formålet med denne rapport er at give et indblik i risici, kapitalstruktur samt kapital- og risikostyring i koncernen Sparekassen Vendsyssel.

Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de juridiske oplysningskrav i CRR forordningens artikel 431-455, samt Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov.

Rapporten omhandler de forskellige typer risici, som koncernen er eksponeret overfor samt styringen heraf. Endvidere gennemgår rapporten kapitalbasens sammensætning, kapitalstyring og risici relateret hertil.

Reglerne for kreditinstitutters kapitaldækning er fastsat i Europaparlamentets og –rådets direktiv 2013/36/EU (CRD) og forordning nr. 575/2013 (CRR). Regelsættet er en del af reglerne vedr. Basel III og omhandler reglerne om offentliggørelse af kapitalkrav og risikostyring, som også kendes som Søjle III reglerne.

Der vil være oplysninger i denne risikorapport, som tillige kan findes i Årsrapporten 2018 for Sparekassen Vendsyssel. Risikorapporten 2018 er offentliggjort samtidig med Årsrapporten 2018 på sparekassens hjemmeside – www.sparv.dk.

Punkterne i denne risikorapport offentliggøres en gang årligt, dog oftere såfremt sparekassen måtte vurdere, at dette er nødvendigt. En delmængde af punkterne offentliggøres kvartalvis i forbindelse med beregning af solvensbehovet. Sparekassen vurderer, at en årlig offentliggørelse af den samlede rapport er tilstrækkelig, men behovet for offentliggørelsen bliver vurderet løbende, tilsvarende behovet for ændringer i det individuelle solvensbehov mv. Det vurderes, at de offentliggjorte oplysninger samt offentliggørelsesfrekvensen er hensigtsmæssig, set i forhold til risikoeksponeringen.

Oplysningerne i denne risikorapport er ikke revideret. Alle beløb er i 1.000 kr. og vedrører koncernen Sparekassen Vendsyssel, medmindre andet er angivet.

Anvendelsesområde

Denne rapport er gældende for Sparekassen Vendsyssel og det 100 % ejede datterselskab, Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS.

Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. Regnskabet, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med sparekassens (modervirksomhedens) regnskabspraksis. Denne risikorapport omhandler derfor aktiviteterne i koncernen Sparekassen Vendsyssel. Koncernkonsolideringen i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 139 omfatter følgende selskaber:

Sparekassen Vendsyssel, cvr. nr. 64 80 68 15
Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS, cvr. nr. 10 54 83 49

Hovedaktiviteten i Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS er ejendomsdrift, herunder udlejning af ejendomme til bl.a. Sparekassen Vendsyssel.

Balancesammensætningen på moderselskabs- og koncernniveau er meget ens. På koncernniveau er der lidt mindre udlån og lidt større ejendomsbesiddelser end på moderselskabsniveau. Udlånet i moderselskabet og merrisikoen på ejendommene på koncernniveau er indeholdt i opgørelsen af det individuelle solvensbehov. Sparekassens udgift til husleje i datterselskabet er ikke elimineret i stresstesten, og dermed i opgørelsen af det individuelle solvensbehov, men resultatet fra datterselskaberne elimineres. Herved sker der indirekte en stresstest på koncernniveau.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i koncernbalancen, idet der ved opgørelsen af risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor, i henhold til reglerne i CRR-forordningen. Derved består der for nogle poster en forskel mellem de regnskabsmæssige og solvensmæssige værdier, som indgår i konsolideringsgrundlaget.

Supplerende informationer om sparekassens associerede- og tilknyttede virksomheder fremgår af note 17 i årsrapporten for 2018.

Ledelseserklæring

Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 5. marts 2019 godkendt risikorapporten for 2018. Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, intern revision, sparekassens risiko- og compliance ansvarlige, samt på grundlag af evt. bestyrelsens indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser:

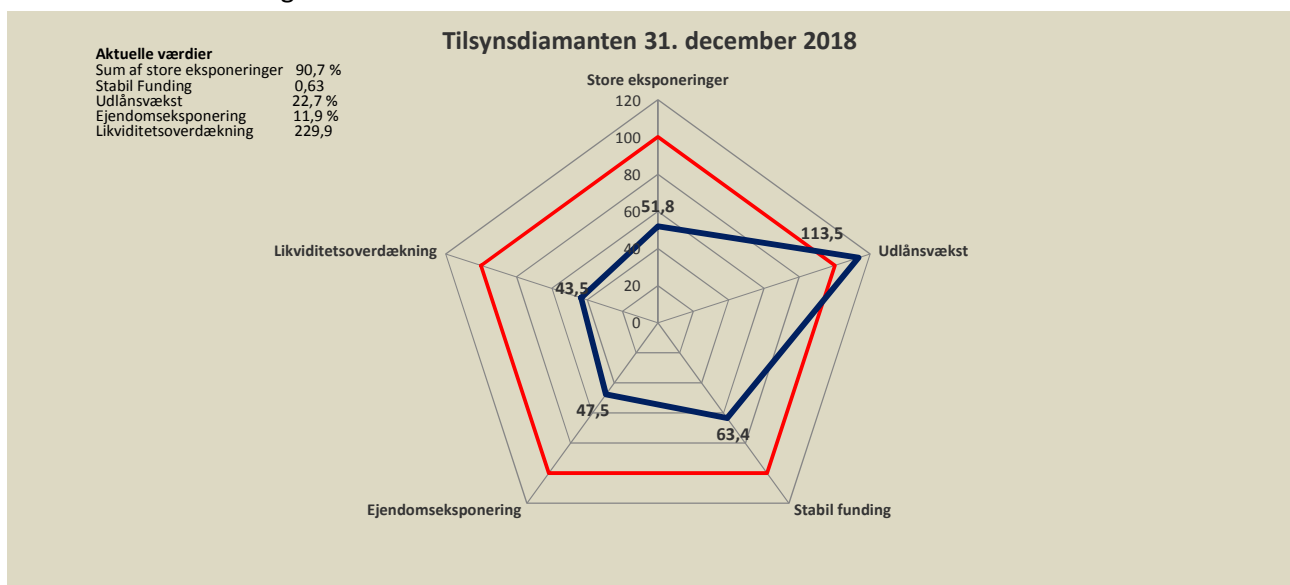
- At forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser.

- At en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser.
- At de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde, at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassens påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den overskydende egentlige kernekapital (CET 1) mindst skal udgøre 3 % point efter opfyldelse af søjle II tillægget, bufferkrav og NEP tillæg. Ultimo 2018 udgør den overskydende egentlige kernekapital 7,0 % point.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående figur, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

Figur 1: Tilsynsdiamanten for Sparekassen Vendsyssel ultimo 2018 (moderselskabet)

Som det fremgår af figuren, er grænseværdien for udlånsvækst overskredet. Denne overskridelse skyldes primært overtagelsen af tidl. Østjyds Bank A/S pr. 23. februar 2018. Den beregnede udlånsvækst ekskl. førnævnte overtagelse udgør 8,8 % og er således indenfor grænseværdien. Budgettet for 2019 udviser en samlet udlånsvækst som ligger indenfor grænseværdien.

Ledelseshverv

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder ud over ledelsesposten i Sparekassen Vendsyssel et antal øvrige bestyrelsesposter jf. nedenstående tabel:

Birte Dyrberg Formand for bestyrelsen, samt Nominerings- og Aflønningsudvalget	4 øvrige bestyrelsesposter
Svend Westergaard Næstformand i bestyrelsen	1 øvrig bestyrelsespost
Søren Vad Sørensen Formand for Revisions- og Risikoudvalget	3 øvrige bestyrelsesposter
Martin Valbirk	2 øvrige bestyrelsesposter
Ole S. Bak	1 øvrig bestyrelsespost
Helle S. Sørensen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Tage Thomsen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Morten Pilegaard Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Mogens Nedergaard	Ingen øvrige bestyrelsesposter

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici, til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen, som er tilgængelig på sparekassens hjemmeside www.sparv.dk. Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater til bestyrelsen er beskrevet i Nomineringsudvalgets kommissorium, som også er tilgængeligt på sparekassens hjemmeside. Sparekassens nomineringsudvalg har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellige i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Sparekassen har i medfør af Lov om finansiel virksomheds § 80 b, stk. 1, i 2014 nedsat et Revisions- og Risikoudvalg. Der har i 2018 været afholdt 4 møder i dette udvalg.

Målsætning og risikopolitikker

I den efterfølgende gennemgang af eksponeringsbeløb mv., samt de forskellige typer risici, sker beskrivelsen på koncernniveau. Risikoen på koncernniveau afviger kun marginalt fra moderselskabsniveauet, idet risici i datterselskabet udelukkende vedrører ejendomme og ikke adskiller sig fra den risiko, som moderselskabet har på sine ejendomsbesiddelser.

Risikostyring generelt

En meget stor del af indtjeningen i et pengeinstitut oprinder fra risici, som instituttet bevidst har påtaget sig, såsom udlån til kunder, garantistillelse, køb af værdipapirer eller opførelse af ejendomme. De

forskellige risici er alle påvirket af samfundsmæssige elementer, som kan være mere eller mindre forudsigelige. Derfor er det vigtigt, at kunne identificere, analysere og styre de risici der påtages, så der ikke opstår uforudsete tab.

Bestyrelsen har derfor fastlagt overordnede risikopolitikker og -rammer til styring af de risici, som sparekassen er eksponeret over for i sin egenskab som markedsdeltager. Rammerne er udstukket således, at sparekassen kan værne om soliditeten samtidig med, at der er plads til handlefrihed, og sparekassen samtidig kan være en attraktiv og pålidelig samarbejdspartner.

Direktionen er den øverste daglige ledelse og agerer inden for de specifikke rammer, der udstikkes i direktionsinstruksen. Direktionen fastlægger operative politikker for, og fører tilsyn med, koncernens risikostyring. Derudover rapporterer direktionen om koncernens risici til bestyrelsen, ligesom den godkender væsentlige, forretningsmæssige dispositioner, herunder kreditbevillinger op til en specifik grænse.

Sparekassens risikostyring behandles endvidere i sparekassens Revisions- og Risikoudvalg. Dette udvalg består af medlemmer af sparekassens bestyrelse. Udvalget har til opgave at gennemgå regnskabs-, revisions- og sikkerhedsmæssige forhold, samt at overvåge sparekassens interne kontrol- og risikostyringssystemer. Udvalget rådgiver endvidere bestyrelsen om sparekassens overordnede, nuværende og fremtidige, risikoprofil og -strategi, samt bistår den øvrige bestyrelse med at sikre, at bestyrelsens risikostrategi implementeres.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af direktionen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af direktionen.

Den risikoansvarlige bistår risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af direktionen og refererer med ovennævnte undtagelser til direktionen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af sparekassens bestyrelse.

Risikotyper

Sparekassen er eksponeret over for en række risici, som styres af forskellige dele af organisationen. De væsentligste risici er:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Operationel risiko
- Likviditetsrisiko

Kreditrisiko

Kreditrisikoen er risikoen for, at låntager ikke kan opfylde sine forpligtelser. Sparekassens udlån og garantistillelse er jævnt fordelt mellem privatkunder og mindre/mellemstore erhvervs-kunder inden for mange forskellige sektorer. Rammerne for sparekassens kreditrisiko fastsættes af bestyrelsen og udmøntes dels i en kreditinstruks til direktionen og dels i en generel kreditpolitik. Bevillingsrammer er uddelegeret af direktionen til relevante personer. Sparekassens kreditafdeling er i dagligdagen ansvarlig for styring af sparekassens kreditpolitik og kreditrisiko. Kreditafdelingen klargør bevillinger, som overstiger bevillingsbeføjelserne i afdelingsnettet, til den endelige bevillingsbehandling i direktionen og/eller bestyrelsen.

Al kreditgivning beror på en tilbunds-gående økonomisk indsigt hos kunden. I Sparekassen Vendsyssel og de øvrige selskaber i koncernen, anvendes der ikke Credit Score-modeller.

Kreditrisiko på ikke finansielle modparter

Det operationelle ansvar for styringen af sparekassens kreditrisiko på ikke finansielle modparter varetages af sparekassens kreditafdeling. Krediteksponeringen overvåges i kreditafdelingen og af direktionen. Sparekassen følger løbende alle signifikante udlån på individuel basis og øvrige udlån via opståede objektive indikationer for kreditforringelser (OIK), der kan give problemer med eksponeringen. Der rapporteres løbende herom til sparekassens ledelse.

Kreditpolitik

Der er udfærdiget en udførlig kreditpolitik. Kreditpolitikken er vedtaget af bestyrelsen. Kreditpolitikken skal sikre, at der sker en balancering mellem indtjening og risiko. Sparekassens primære kundegrupper er privat- og landbrugskunder samt små og mellemstore erhvervsvirksomheder i de markedsområder, hvor sparekassen selv er repræsenteret ved en afdeling. For kunder, geografisk placeret uden for sparekassens primære område, forudsættes det, at disse har en anden tilknytning til sparekassen. Sparekassen ønsker ikke enkelteksponeringer, der er så store, at et tab på disse vil kunne true sparekassens eksistens.

Opfølgning og styring

Den centrale kreditafdeling overvåger løbende udviklingen i eksponeringernes kreditbonitet. Der gennemføres en løbende og systematisk kontrol af hele sparekassens eksponeringsportefølje. For eksponeringer der udvikler sig negativt, udarbejder kreditafdelingen en særskilt handlingsplan. Dette sker i samarbejde med den kundeansvarlige. Vurderingen af, om der er OIK på et udlån eller en garanti, sker i kreditafdelingen, som endvidere foretager en beregning på størrelsen af en eventuel nedskrivning.

Svage eksponeringer

Individuelle nedskrivninger på kundeeksponeringer foretages, når det er sandsynligt ud fra objektive kriterier, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter. I den interne risikostyring og rapportering arbejdes med en mere vidtgående definition af risiko end nedskrivningsbeløbene. For yderligere definition henvises til afsnittet "Solvens reservation".

Opfølgning over for svage eksponeringer og overførsel af eksponeringer til retslig inkasso foretages i kreditafdelingen. Det vurderes i hver enkelt sag, om sagsbehandlingen af en nødlidende eksponering skal ske i kreditafdelingen eller overføres til en af de advokater, der samarbejdes med på området. Sikkerheder i forbindelse med en nødlidende eksponering forsøges realiseret så tidligt i forløbet som muligt, for at sikre værdierne bedst muligt. Det er kun undtagelsesvist, at sparekassen indgår aftale om overtagelse af aktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer. Såfremt dette sker, forsøges aktiverne videresolgt hurtigst og bedst muligt.

Risikospredning

Branchemæssig fordeling af koncernens udlåns- og garantiportefølje fremgår af oversigten nedenfor. Udlån og garantiforpligtigelser til landbrug, fiskeri og skovbrug udgør den største enkeltstående branche. Sparekassens primære markedsområde er kendetegnet ved, at landbruget er et dominerende erhverv, hvorfor det også er naturligt, at sparekassens andel af udlån og garantiforpligtigelser til dette erhverv er væsentligt i den samlede balance.

Sparekassen er i forbindelse med sit medejerskab af realkreditinstituttet DLR Kredit A/S yderligere eksponeret over for branchen. Sparekassens ejerandel af DLR Kredit A/S udgør ultimo 2018 i alt 589,1 mio. kr., hertil kommer 6 obligationsudstedelser (Seniorlån og Senior Secure Bonds) for i alt 228,6 mio. kr.

Koncernen, Sparekassen Vendsyssel

Relativ fordeling af udlån, tilgodehavender og garantier	2018		2017	
	%	mio. kr.	%	mio. kr.
Efter nedskrivninger / hensættelser				
Offentlige myndigheder.....	0,0	4,1	0,0	0,2
Erhverv, herunder:				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.....	13,5	2.533,7	14,8	2.164,3
Industri og råstofudvinding.....	2,6	492,5	2,3	332,9
Energiforsyning.....	1,8	338,5	2,0	287,5
Bygge- og anlægsvirksomhed	2,7	514,9	2,6	380,9
Handel.....	4,2	798,2	3,8	554,0
Transport, hoteller og restauranter.....	1,9	361,6	2,2	321,7
Information og kommunikation.....	0,3	50,5	0,3	41,7
Finansiering og forsikring.....	3,2	598,9	1,9	282,9
Fast ejendom.....	11,9	2.243,4	10,0	1.469,4
Øvrige erhverv.....	4,6	870,4	5,0	738,6
Erhverv i alt	46,7	8.802,6	44,9	6.573,9
Private	53,3	10.029,8	55,1	8.065,5
I alt	100,0	18.836,5	100,0	14.639,6

Udlån og garantiforpligtigelser til "Fast ejendom" består bl.a. af udlån til et betydeligt antal kommanditselskaber, hvor der dels er lagt vægt på finansiering af et solidt og afkastgivende aktiv, og dels på nogle formuende kommanditister, som i alle tilfælde hæfter for sparekassens udlån. Hertil kommer udlån til finansiering af primært boligejendomme samt erhvervs-kunders egne ejendoms-selskaber.

Sparekassen har en strategi om, at have en ligelig fordeling mellem eksponeringer til erhvervs- og privatkunder. Idet der historisk set har været lavere tab på privatkunder end på erhvervs-kunder er det tilfredsstillende, at der de seneste år er blevet en lille overvægt af privatkunder.

I sparekassens kreditpolitik fremgår det, at kunderne som hovedregel skal stille sikkerheder i form af pantsætning af kundens aktiver til sparekassen. Ved kreditgivning til privatkunder er de vigtigste sikkerhedstyper: fast ejendom, biler og værdipapirer. Ved kreditgivning til erhvervs-kunder er de vigtigste sikkerhedstyper: driftsmidler, fast ejendom, kautioner, indeståender og værdipapirer samt omsætningsaktiver. Ved kreditgivning til erhvervs-kunder skal sparekassen overveje tillige at etablere enten fordringspant eller virksomhedspant.

Store eksponeringer

Eksponeringer, opgjort i henhold til CRD IV-reglerne, som er større end 10 % af sparekassens kapitalgrundlag, og derved klassificeres som store eksponeringer, overvåges løbende. Ultimo 2018 har sparekassen ingen eksponeringer, som udgør mere end 10 % af kapitalgrundlaget.

Solvens reservation

Nedskrivningsreglerne i henhold til §§ 50 – 54 i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter, hvoraf det fremgår, at der kun kan nedskrives, når der foreligger OIK, betyder, at ikke alle sparekassens kreditrisici afspejles i tab og nedskrivninger. Derfor foretager sparekassen en separat opgørelse af den interne risiko beregnet ud fra den enkelte eksponerings størrelse, værdien af eventuelt stillede sikkerheder, samt en forsigtig vurderet fremtidig betalingsevne.

Derudover laver sparekassen løbende en vurdering af øvrige svage eksponeringer, hvor der endnu ikke er OIK. Vurderingerne baseres på et forsigtighedsprincip.

Pengeinstitutter skal løbende opgøre deres individuelle solvensbehov. I det individuelle solvensbehov indgår kreditrisikoen som en betydelig faktor, hvorfor der løbende skal ske en opgørelse af risici på de største og svageste kundeeksponeringer.

Sparekassen Vendsyssel anvender 8+ metoden til opgørelse af det individuelle solvensbehov. I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de vægtede poster til individuelt solvensbehov. Hertil reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, der er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag, og som udviser OIK eller væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIK. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mindre end 2 % af kapitalgrundlaget.

Af det samlede solvensbehov på i alt 1.800,6 mio. kr. udgør kreditrisici ud over 8 % af de risikovægtede poster i alt 311,1 mio. kr.

Den samlede korrektivkonto vedr. udlån, garantier og uudnyttede kreditfaciliteter udgør ultimo 2018 i alt 1.638,2 mio. kr. samt 495,9 mio. kr. der er bogført som dagsværdireguleringer på kreditfaciliteter der er vurderet kreditforringet på overtagelsestidspunktet. Der er således afsat i alt 2.445,1 mio. kr. til afdækning af sparekassens kreditrisiko. På landbrugseksponeringer udgør den samlede korrektivkonto ultimo 2018 i alt 784,2 mio. kr., hvilket svarer til 23,6 % af de samlede udlån og garantier til segmentet.

Beløb i mio. kr.				
Branche	Udlån og garantier før nedskrivning / hensættelse	Individuelle nedskrivninger og hensættelser	Statistisk beregnede nedskrivninger	Nedskrivning og hensættelser i % af udlån og garantier
Offentlige myndigheder	4,1	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3.317,9	769,0	15,2	23,6
Industri og råstofudvinding	519,4	20,5	6,5	5,2
Energiforsyning	367,0	25,6	2,8	7,7
Bygge og anlæg	556,2	35,6	5,7	7,4
Handel	878,5	67,1	13,2	9,1
Transport, hoteller og restauranter	401,2	34,7	4,9	9,9
Information og kommunikation	52,0	1,1	0,4	2,9
Finansiering og forsikring	688,6	85,7	3,9	13,0
Fast ejendom	2.326,8	65,4	18,1	3,6
Øvrige erhverv	946,1	70,3	5,4	8,0
Erhverv i alt	10.053,7	1.175,0	76,1	12,4
Private	10.416,0	313,4	72,8	3,7
I alt	20.473,8	1.488,4	148,9	8,0

Individuelle nedskrivninger

Som følge af erhvervsstrukturen i det markedsområde, hvori sparekassen opererer, har sparekassen betydelige udlån og garantier til landbruget. Disse udlån og garantier udgør i alt 3.317,9 mio. kr., svarende til 16,2 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser. De tilsvarende tal ultimo 2017 er 2.899,9 mio. kr., svarende til 18,0 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser. Den forholdsmæssige eksponering over for landbruget er dermed nedbragt bl.a. fordi landbrugsandelen i tidligere Østjysk Bank A/S kun var 11,4 % på overtagelsestidspunktet.

I forbindelse med den årlige gennemgang af eksponeringer er der, i henhold til regnskabsreglerne, foretaget en vurdering af nedskrivningsbehovet for de eksponeringer, der udviser OIK.

Udlån til landbrug fordelt på produktionsgrene (Før nedskrivninger / hensættelser):	% af udlån til landbrug	% af udlån i alt
Mælkeproduktion	36,4%	5,9%
Svineproduktion	24,8%	4,0%
Fjerkræproduktion	2,2%	0,4%
Peldsyravl	7,5%	1,2%
Planteavl	16,0%	2,6%
Fiskeri	1,9%	0,3%
Øvrige (bl.a. fritidsbrug)	9,7%	1,6%
Skovbrug / jagt.	1,5%	0,2%
	100,0%	16,2%

De væsentligste værdier i et landbrug er jord og driftsbygninger. Ved værdiansættelsen af de enkelte landbrugsaktiver anvendes som udgangspunkt de HA-priser på jorden, som er anvist af Finanstilsynet. For Vendsyssel gælder f.eks., at jordprisen medtages som udgangspunkt til tkr. 145/HA på EU-støtteberettiget jord og tkr. 80/HA på anden jord. Den reelle pris på landbrugsjord er afhængig af udbud og efterspørgsel. Der vil derfor være en usikkerhed forbundet med værdiansættelsen af jordværdierne i det enkelt landbrug, når der generelt anvendes de af Finanstilsynet anviste jordpriser. Hvor der foreligger en konkret vurdering, som er foretaget af valuar/mægler, anvender sparekassen denne vurdering. I forholdet omkring værdiansættelse af driftsbygninger anvender sparekassen generelt standarden, som er anvist af LOPI. Denne standard tager udgangspunkt i alderen på produktionsapparat (inventar og bygninger) og vedligeholdelsesstanden. Sidstnævnte er i vid udstrækning ud fra en subjektiv vurdering, hvorfor der også i værdiansættelsen af driftsbygninger kan være en vis usikkerhed.

For de primære produktionsgrene "Mælkeproducenter" og "Svineproducenter" startede 2018 med fornuftige afregningspriser, men set i forhold til 2017 skete der relativt tidligt et fald i afregningspriserne, ligesom prog-noserne for svineproducenterne var nedadgående.

Igennem hele 2018 var svinepriserne således markant lavere end i 2017, hvilket har resulteret i et øget likviditetsbehov samt forventningen om faldende rentabilitet i svinebedrifterne. De løbende budgetopfølgninger har dokumenteret denne forventning.

Prisen på mælk faldt i starten af 2018, men genvandt en stor del af prisfaldet igen i løbet af efteråret 2018. For mælkeproducenterne blev den realiserede afregning stort set som forventet, og dermed er der forventning om, at langt de fleste mælkeproducenter har realiseret en overskudsgivende drift i 2018.

Ultimo 2018 kom de nye prognoser for 2019. Disse forudsiger en stigende svinenotering og en uændret mælkepris. Der er således igen forventning om rentabilitet hos svine- og mælkeproducenter.

For planteavlere forventes også en rentabel drift i 2019.

Modsat de øvrige produktionsgrene ser det igen i 2019 svært ud for minkproducenterne. Der forventes således en skindpris i 2019, som knap nok dækker den gennemsnitlige produktionspris. Effekten af den lave pris i 2018 og forventningen om uændret pris i 2019 har allerede haft den effekt, at nogle minkproducenter

forventer at reducere produktionsantallet i 2019. Nogle få har helt besluttet at ophøre med minkproduktionen – enten midlertidigt eller endeligt.

Samlet for mælke- og svineproducenter og planteavlere er udsigterne for 2019 således en rentabel drift. Minkavlerne forventes at have negative driftsresultater igen i 2019.

Indtjeningskrisen i landbruget har nu stået på i adskillige år, og i takt med faldende jordpriser har mange i erhvervet oplevet såvel anstrengt likviditet som formueforhold tæt på 0 eller negative. Likviditeten i 2017 blev dog markant bedre, og landmændene har i stor stil afviklet på deres rentebærende gæld. Desværre blev situation igen i 2018 forværret for specielt svine- og minkproducenter. For svineproducenterne pga. tørken og lave afregningspriser og for minkavlere fordi der fortsat var lave priser på minkskind.

Generelt havde mælkeproducenterne og planteavlerne et fornuftigt driftsår. Tørken ramte naturligvis også disse produktionsgrene, men dels var der generelt fornuftige grovfoderbeholdninger fra forrige år, og dels var markarbejdet uden store ekstraomkostninger til nedbrud og reparationer. Den meget tørre høst betød nemlig, at der var meget lidt spildkørsel og meget få ekstraordinære maskinnedbrud.

Den endelige effekt for svineproducenter og minkavlere er formentligt ikke fuldt ud synlige på likviditeten og driften ved udgangen af 2018, hvorfor sparekassen har valgt at foretage et ledelsesmæssigt skøn. Det ledelsesmæssige skøn er udgiftsført i sparekassens Årsrapport 2018 som en nedskrivning til imødekomme af eventuelt kommende tab, uden at disse nedskrivninger kan individualiseres på enkeltkunder.

Det er ledelsens vurdering, at der i de bogførte nedskrivninger og i kreditreservationen i det væsentligste er taget højde for de tab, der måtte opstå som følge af landbrugets nuværende situation.

På privatkunder er der foretaget individuelle nedskrivninger, hvis kunden har misligholdt forpligtelser, eller der er markant negativ formue og et utilstrækkeligt rådighedsbeløb til at kunne afvikle denne negative formue over en rimelig periode.

Der er indregnet en aktuel vurdering af værdien af de stillede sikkerheder i nedskrivningsberegningen.

IFRS 9

I forbindelse med implementering af IFRS 9 skal der ikke længere kun nedskrives, når der foreligger objektive indikationer for kreditforringelse (OIK). IFRS 9 nedskrivningsreglerne er implementeret i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter i §§ 50 – 54, hvoraf det fremgår, at der skal foretages nedskrivninger for forventede kredittab, der udgør forskellen mellem nutidsværdien af de kontraktmæssige betalinger og en vægtet beregning af de forventede betalinger.

Sparekassen Vendsyssel anvender en model, som er udarbejdet af SDC A/S. I beregningen af det forventede tab indgår adskillige parametre, bl.a. kundens adfærd. Det betyder bl.a., at kundens ubevilgede overtræk har en negativ indflydelse på kundens indplacering i IFRS9- modellen og dermed den teoretisk beregnede nedskrivning. Det beregnede statistiske tab beregnes således:

Forventet tab = Sandsynlighed for mislighold x tabsprocent ved mislighold x blankoeksponering ved mislighold.

De stillede sikkerheder har således betydning for størrelsen af den beregnede nedskrivning. Sparekassen Vendsyssel leverer egne historiske tal vedr. tabsprocent ved default til beregningen, men anvender de leverede tal på de øvrige parametre. I beregningen af det forventede tab indgår også forventninger til fremtiden. Disse parametre leveres af Foreningen for Lokale Pengeinstitutter (LOPI) og indgår i den samlede beregning.

Rentenulstillede udlån

Rentenulstillede udlån er ultimo 2018 indregnet i balancen med i alt 234,5 mio. kr. Ultimo 2017 udgjorde beløbet 181,1 mio. kr. Der nedskrives på alle eksponeringer, som er helt eller delvist rentenulstillede. Nedskrivningerne på rentenulstillede udlån udgør 712,8 mio. kr. Ikke i alle tilfælde er alle sikkerheder realiserede, og det vurderes, at eksponeringerne er tilstrækkeligt nedskrevet.

Tabsudvikling

I 2018 har sparekassen konstateret tab på 290,4 mio. kr. Af de samlede tab var der nedskrevet eller hensat i alt 284,4 mio. kr.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af sparekassens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforshold. I sparekassens markedsrisiko indgår rente-, aktie- og valutarisiko. Bestyrelsen fastlægger de overordnede politiske rammer og principper for risikostyringen. Herudover modtager bestyrelsen løbende rapportering om udviklingen i risici, samt udnyttelsen af de tildelte risikorammer. Sparekassens grundlæggende politik vedr. markedsrisiko er, at sparekassen ikke vil påtage sig markedsrisici, der kan få indflydelse på sparekassens handlefrihed.

Sparekassen Vendsyssel har for hver risikotype, inden for markedsrisikoen, fastsat konkrete rammer for, hvilke risici sparekassen må påtage sig. Det indgår således i risikovurderingen, at der skal være et fornuftigt og balanceret forhold mellem risici og afkast. Sparekassens samlede markedsrisiko styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Både direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om sparekassens markedsrisici.

Der er ultimo 2018 ingen eksponeringer i Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS med markedsrisiko, hvorfor den samlede markedsrisiko er ens på moderselskabs- og koncernniveau.

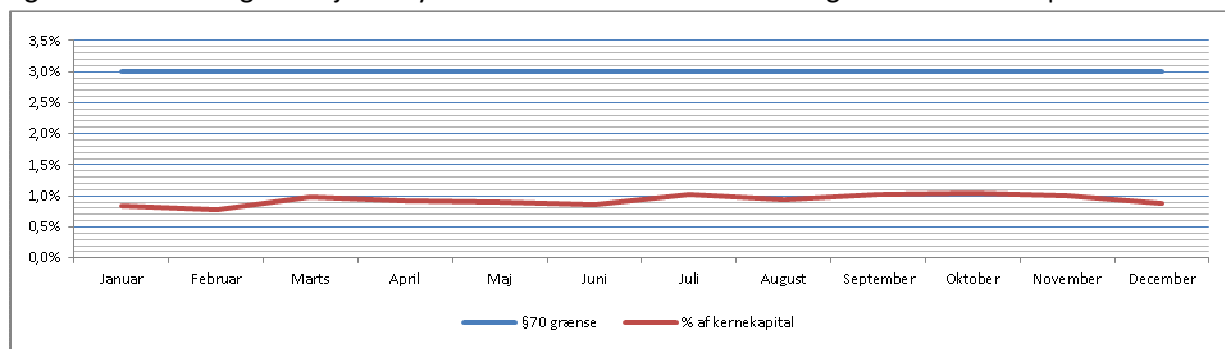
Renterisiko

Renterisikoen stammer fra obligationsbeholdningen, primært danske obligationer, fastforrentet funding samt fastforrentede ind- og udlån. Den samlede renterisiko udgør 42,0 mio. kr., svarende til 1,4 % af kernekapitalen efter fradrag. Risikoen opgøres som tabet ved stigning i renteniveauet på ét %-point.

Sparekassens renterisiko vurderes løbende ud fra sparekassens forventninger til den konjunkturmæssige situation og de makroøkonomiske forhold.

Renterisikoen styres overordnet på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Sparekassens renterisiko styres i dagligdagen af økonomiafdelingen, som rapporterer månedligt om renterisikoens sammensætning til sparekassens bestyrelse og direktion.

Renterisikoen indenfor handelsbeholdningen ligger stabilt på ca. 1 % af kernekapitalen jf. nedenstående figur. Den samlede grænse jf. bestyrelsens instruks til direktionen udgør 3 % af kernekapitalen.

Renterisiko indenfor handelsbeholdningen i % af kernekapitalen (2018)

Gennemsnittet af den samlede renterisiko opgjort pr. måneds ultimo på moderselskabsniveau er i 2018 opgjort til 0,9 % af kernekapitalen efter fradrag. Renterisikoen udenfor handelsbeholdningen er mere volatil, og opgørelserne pr. månedsultimo har i 2018 udgjort mellem -0,35 % og 0,54 % af den aktuelle periodes kernekapital.

Kreditspændrisiko

Kreditspændrisiko er risikoen for, at kreditspændene på positioner i sparekassens beholdning ændrer sig til ugunst for sparekassen. Kreditspændrisikoen måles med nøgletallet OAS RISK, der er et udtryk for kursændring pr. 100 kr. nominelt ved en kreditspændsændring på 1 %.

Med udgangspunkt i de kreditspændsudvidelser, som Finanstilsynet anbefaler i deres vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter, er sparekassens kreditspændrisiko ultimo 2018 opgjort til 31,9 mio. kr. Dette svarer til 1,1 % af kernekapitalen efter fradrag.

Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)

Koncernens ejendomsportefølje består af både domicil- og investeringsejendomme, samt enkelte overtagne ejendomme. Sparekassen beskæftiger sig ikke med ejendomshandel som et led i den daglige drift. Investeringsejendommene i porteføljen er anskaffet til udlejningsformål. Ejendomsrisiko er risikoen for, at der bliver prisfald på fast ejendom. Ejendomsrisikoen kan betragtes som en indirekte renterisiko, idet ejendomsmarkedet bl.a. er følsomt overfor ændringer i renteniveauet. Hele koncernens ejendomsportefølje bliver minimum 1 gang årligt gennemgået med henblik på korrekt værdiansættelse. Der laves en afkastberegning på hver enkelt ejendom. Det tilstræbes at alle domicil- og investeringsejendomme vurderes af en ekstern uafhængig part hvert 3. år.

Valutarisiko

Sparekassen ønsker ikke at påtage sig større risici i valutamarkedet for egen regning. Sparekassens samlede valutaposition (valutaindikator 1) udgør 14,5 mio. kr., svarende til 0,5 % af kernekapitalen efter fradrag. Valutarisikoen består primært af positioner i EUR, SEK, NOK og JPY. Alle væsentlige valutapositioner afdækkes løbende for at eliminere sparekassens samlede valutarisiko. Afdækningen sker via køb og salg af valuta på termin.

Aktierisiko

En del af sparekassens aktiver består af aktier, som generelt vurderes, at have større risici end obligationer. Det er dog sparekassens strategi, at investeringer i værdipapirer primært sker med baggrund i likviditetsstyringen og ikke som spekulation. Sparekassens aktiebesiddelser er således primært af strategisk karakter, hvorfor disse ikke handles aktivt.

Handelsbeholdningen, som omfatter børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser, udgør til tider et mindre beløb, men pr. ultimo 2018 er der ingen aktier i handelsbeholdningen.

Aktier, som anses for at være uden for handelsbeholdningen og af strategisk karakter, udgør samlet 1.066,8 mio. kr. Heraf udgør unoterede aktier (primært ejerandele i sektorselskaber) 998,1 mio. kr. De største besiddelser i sektorrelaterede aktier er DLR Kredit A/S (532,7 mio. kr.) og Sparinvest Holding SE (146,4 mio. kr.). Børsnoterede aktier uden for handelsbeholdningen udgør 107,6 mio. kr.

Af ovennævnte beløb udgør andelen af aktier, der er udstedt af lokale virksomheder, 22,0 mio. kr.

Likviditetsrisiko

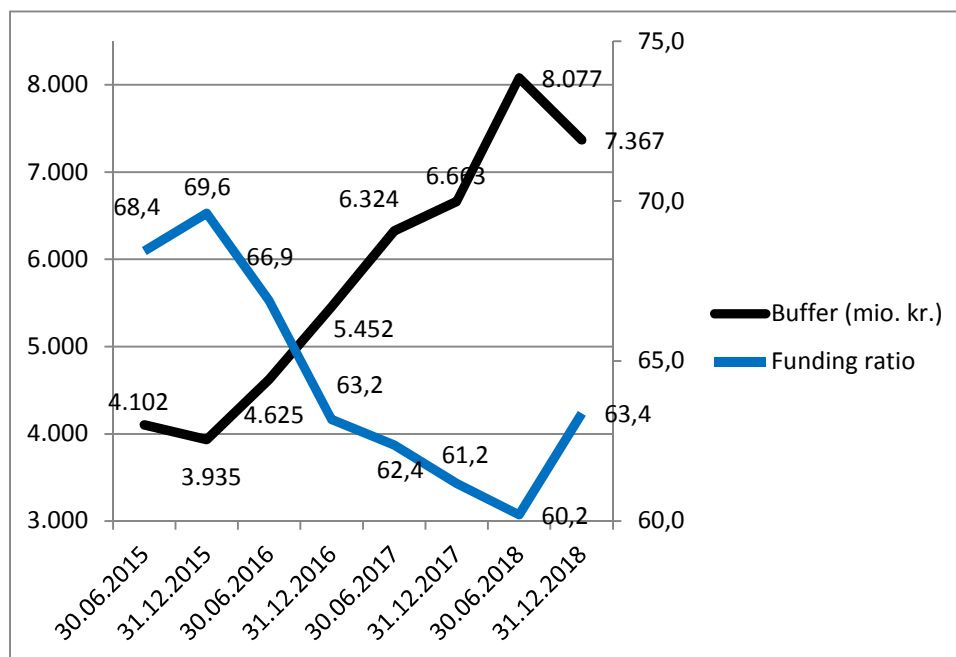
Sparekassens finansiering sker via indlån, garantkapital fra kunder, sparekassens øvrige egenkapital og kun i beskedent omfang via interbankmarkedet. Det er sparekassens strategiske målsætning, at udlån til kunder skal kunne finansieres via kunders indlån og garantkapital. Denne målsætning er opfyldt.

Kapitalfremskaffelse på interbankmarkedet foretages via optagelse af traditionelle lån i andre kreditinstitutter, udstedelse af obligationer og via efterstillet kapital. Sparekassens likvide beredskab styres ved opretholdelse af tilstrækkelige likvide midler, likvide værdipapirer og tilstrækkelige kreditfaciliteter.

Det likvide beredskab fastlægges med henblik på at sikre et stabilt og tilstrækkeligt likviditetsniveau, således sparekassen rettidigt kan honorere de betalingsforpligtelser, som aktivitetsniveauet medfører.

Direktionen orienteres på daglig basis om den aktuelle likviditetssituation og sammensætning af likviditetsberedskabet. Der orienteres på ugentlig basis om de forventede dispositioner for den kommende uge.

Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten

Figur 2: Fundingration vs. kravet iht. Tilsynsdiamanten

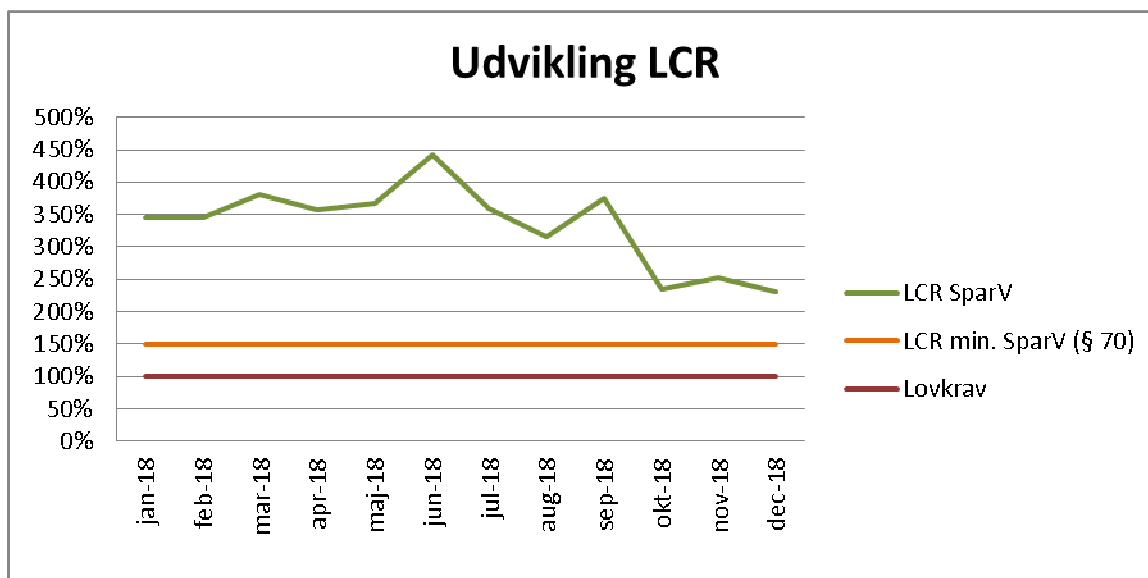
Sparekassen Vendsyssel har altid overholdt alle pejlemærker i Tilsynsdiamanten – også før værdierne blev et reelt krav i 2012. Funding ratio værdien har ligget stabilt i niveauet 60-70 siden medio 2015 jf. højre akse på ovenstående figur. Figuren viser endvidere hvor mange mio. kr., der er mellem udlån og den arbejdende kapital jf. opgørelsesmetoden. Det ses derfor, at der er godt luft til grænseværdien på 100.

Den store buffer i 2 halvår 2016 skyldes en stigning i den arbejdende kapital, heraf på baggrund af stigende indlån, indlån i puljer og nyudstedt supplerende kapital (Tier 2) på nominelt 375 mio. kr. Stigningen i 2017 skyldes hovedsageligt købet af fire afdelinger fra Den Jyske Sparekasse, men også grundet en generel stigning af indlån og indlån i puljer. Derudover indfrieede sparekassen et ansvarligt lån på nominelt 170 mio. kr. i maj 2017. Stigningen i 2018 skyldes bl.a. overtagelsen af tidl. Østjysk Bank A/S. Det har siden introduktionen af Tilsynsdiamanten været en bevidst strategi, at Funding ratioen ligger i det nuværende niveau, idet en forbedring blot vil forringe sparekassens driftsresultat, hvor den nuværende buffer er uproblematisk.

LCR

Det er sparekassens politik, at den beregnede LCR skal være 50 % højere end lovkravet, hvilket vil sige minimum $(100 \% \times 150 \%) = 150 \%$. Den beregnede LCR er ultimo 2018 opgjort til 229,8 %. Sparekassens beholdning af meget likvide aktiver er godt 2,2 mia. kr., og den forventede udgående nettopengestrøm i et finansielt stress-scenarie er knap 1,0 mia. kr. Forholdet mellem disse to tal giver den beregnede LCR.

LCR nøgletallet opgøres på daglig basis i relation til overholdelse af bestyrelsens instruks til direktionen på området. Bestyrelsen bliver månedligt orienteret om det faktiske LCR nøgletal pr. måneds ultimo med en tilhørende stresstestet udgave af nøgletallet. LCR opgjort pr. måneds ultimo i 2018 i forhold til lovkravet og sparekassens interne krav fremgår af figuren nedenfor.

De enkelte elementer i LCR beregningen er opgjort således:

LCR opgørelser 2018 (beløb i mio. kr.)	Gennemsnit 1. kvartal	Gennemsnit 2. kvartal	Gennemsnit 3. kvartal	Gennemsnit 4. kvartal	Gennemsnit 2018
Likviditetsbuffer	2.058	3.044	2.966	2.475	2.718
Udgående Nettopengestrømme	664	791	855	1.037	837
LCR (%)	356 %	388 %	350 %	239 %	333 %

Ultimo 2018 udgør de 10 største indlån samlet set 2,9 % af det samlede indlån ekskl. puljer. Sparekassens likviditet er således ikke baseret på enkelte store indlån.

I juni 2018 har sparekassen med Finanstilsynets tilladelse indfriet et ansvarligt lån på nominelt 83 mio. kr. og som erstatning herfor udstedt hybrid kernekapital for nominelt 200 mio. kr. I november 2018 udløb et seniorlån på 300 mio. kr. som ikke blev refinansieret.

Operationelle risici

Den operationelle risiko er den risiko, der er forbundet med at eksistere som pengeinstitut. Et økonomisk tab som følge af operationelle risici vil typisk, kunne placeres i en af følgende kategorier:

- Menneskelige eller systemmæssige fejl.
- Utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer.
- Eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Årsagen til tabet kan f.eks. være fejlagtig eller manglende overholdelse af forretnings- og/eller arbejdsprocedurer, fejl eller nedbrud i teknisk udstyr eller software, kriminelle handlinger, brand og lign.

Tab som følge af operationelle risici vil derfor typisk være enkeltstående tilfælde, idet der vil blive analyseret på begivenheden og iværksat foranstaltninger til imødegåelse af fremtidige tilfælde. Eksempelvis anskaffelse af yderligere / nyere sikringssystemer i en filial efter et røveri.

Der er udarbejdet forretningsgange, IT sikkerhedsprocedurer mv. i sparekassen. Disse udvikles og forbedres løbende for at sikre sparekassen bedst muligt mod tab pga. operationelle risici. Finanstilsynet aflægger en rapport efter hvert ordinært tilsyn om eventuelle mangler i organisationen, forretningsgange mv. Eventuelle fejl/mangler udbedres i sparekassen umiddelbart herefter. Foreningen af Lokale Pengeinstitutter udsender jævnligt forslag til implementering af lovkrav i organisationen mv. Disse forslag sammenholdes med egne løsninger med henblik på endelig implementering af den mest optimale løsning.

Rapportering

Der anvendes væsentlige ressourcer til løbende at sikre en tilstrækkelig risikorapportering, herunder opfølgning på lovgivnings- og ledelsesmæssige risikorammer.

Rapporteringen til direktionen og bestyrelsen foretages efter faste retningslinjer. Bestyrelsen modtager løbende rapportering på alle væsentlige risikoområder.

Desuden rapporteres der til direktion og bestyrelse vedr. de forskellige risikoområder, alt afhængig af den underliggende volatilitet og sparekassens eksponering indenfor det enkelte område. Der rapporteres dagligt til direktionen vedr. likviditeten på moderselskabsniveau, idet der er store udsving fra dag til dag. Direktionen orienteres endvidere dagligt om den aktuelle balancesammensætning, for at kunne planlægge kapitalfremskaffelse mv. ud fra de kendte fremtidige ændringer til balancesammensætningen.

I henhold til instruksen fra sparekassens bestyrelse til direktionen rapporteres der månedligt til bestyrelse om nøgletal for renterisiko, valutarisiko, aktierisiko, kapital og LCR. Endvidere orienteres bestyrelsen månedligt om overtræk større end DKK 300.000.

Kapitalgrundlag

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 26 på side 68 i årsrapport 2018. Der henvises til årsrapportens side 27+28 for en specifikation af egenkapitalen pr. 31. december 2018. Af den samlede egenkapital udgør garantkapitalen 1.521,1 mio. kr. Bestemmelserne vedr. garantkapitalen er beskrevet i sparekassens vedtægter, der kan ses på sparekassens hjemmeside. For en beskrivelse af de efterstillede kapitalindskud henvises til note 25 på side 67 i årsrapport 2018.

Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav

I henhold til lovgivningen skal kapitalen minimum udgøre 8 % af de risikovægtede eksponeringer (det hårde krav) før evt. tillæg jf. beregningen af det individuelle solvensbehov. Det hårde krav på 8 % indeholder endvidere minimumskrav til den egentlige kernekapital (CET 1) på 4,5 % og kernekapitalen i alt på 6,0 %. Nedenstående tabel viser koncernens faktiske kapitalforhold sammenlignet med ovenstående hårde krav.

Med IFRS 9 overgangsordningen (dynamisk)						
Beløb i 1.000 kr.	Realiseret % 31.12.2018	Lovkrav i % 31.12.2018	Overskydende Kapital i %	Realiseret 31.12.2018	Lovkrav pr. 31.12.2018	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	15,9 %	4,5 %	11,4 %	2.774.541	783.675	1.990.866
Kernekapital	17,1 %	6,0 %	11,1 %	2.970.697	1.044.900	1.925.797
Uden IFRS 9 overgangsordningen						
Beløb i 1.000 kr.	Realiseret % 31.12.2018	Lovkrav i % 31.12.2018	Overskydende Kapital i %	Realiseret 31.12.2018	Lovkrav pr. 31.12.2018	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	15,5 %	4,5 %	11,0 %	2.694.527	781.038	1.913.489
Kernekapital	16,7 %	6,0 %	10,7 %	2.890.617	1.041.384	1.849.233

Kapitalprocenten er ultimo 2018 beregnet til 19,5 % for såvel moderselskabet som koncernen.

Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen

Koncernen har ultimo 2018 i alt 2 efterstillede kapitalindskud, der er udstedt i 2016 og 2018. Udstedelserne der er på hhv. 375 mio. kr. (supplerende kapital) og 200 mio. kr. (hybrid kernekapital) overholder kravene i henhold til CRD IV, og kan indregnes fuldt ud i kapitalgrundlaget.

Kapitalkrav

Den interne proces

I henhold til lovgivningen fastsætter bestyrelsen og direktionen sparekassens og koncernens internt opgjorte solvensbehov. Direktionen og bestyrelsen har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelse af solvensbehovet. Drøftelsen tager udgangspunkt i et notat udfærdiget af de ansvarlige for økonomi- og kreditfunktionerne. Notatet indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariabler, stressniveauer og eventuelle risikoområder. Direktionen udfærdiger herefter i samarbejde med økonomi- og kreditchefene det endelige oplæg til drøftelse på bestyrelsesmødet. På baggrund af denne drøftelse træffer direktionen og bestyrelsen herefter i fællesskab afgørelsen om fastsættelse af det individuelle solvensbehov og nødvendige kapitalgrundlag i henhold til § 124, stk. 1 og 4.

Metode

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger sparekassens ICAAP.

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endeligt vurderes hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres i henhold til kreditreservationsmodellen (8+ modellen), der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt

i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgetter.

Finanstilsynet har udstedt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både Finanstilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel bygger på 8+ modellen, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af den samlede risikoeksponering (søjle I kravet) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen. I Finanstilsynets vejledning opstilles der endvidere benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Det er ledelsens vurdering, at opgørelsen af det nødvendige solvensbehov er tilstrækkelig til at dække sparekassens risici, når der tages udgangspunkt i førnævnte skabelon og vejledning.

Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov

Det hårdeste kapitalkrav relaterer sig til den overskydende egentlige kernekapital (CET 1) efter opfyldelse af søjle II-tillæg, NEP-tillæg og bufferkrav. Her har sparekassen en overdækning på 7,0 % point, svarende til 1.217,2 mio. kr. Sparekassens målsætning er, at denne overdækning til enhver tid skal udgøre minimum 3 % point ved fuldt indfasede buffere, som i 2019 maksimalt kan udgøre 5 % point. I 2018 udgør bufferkravet i alt 1,875 % point, idet konjunkturudligningsbufferen er 0 % i forhold til det maksimale 2,0 % point. Den ønskede overdækning kan derfor omregnes til 4,125 % point i 2018.

Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.

Det nødvendige kapitalgrundlag og opgjorte solvensbehov pr. 31. december 2018 er beregnet med udgangspunkt i nedenstående model:

Individuelt solvensbehov pr. 31.12.2018	1.000 kr.	%
Den samlede risikoeksponering	17.415.200	
1) Søjle I kravet (8 % af den samlede risikoeksponering)	1.393.200	8,0
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,0
+ 3) Udlånsvækst (Kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,0
+ 4) Kreditrisici:		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	153.804	0,88
4b) Øvrige kreditrisici, herunder landbrug > 1 % af kapitalgrundlaget	91.914	0,53
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	27.638	0,16
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	35.464	0,20
+ 5) Markedsrisici:		
5a) Renterisici + kreditspændrisici	73.340	0,42
5b) Aktierisici	0	0,0
5c) Valutarisici	0	0,0
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	25.000	0,14

+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0
Kapitalbehov / Solvensbehov i alt	1.800.380	10,34
- Heraf til kreditrisici (4)	308.820	1,77
- Heraf til markedsrisici (5)	73.340	0,42
- Heraf til operationelle risici (7)	25.000	0,14
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	0	0,0
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	1.393.200	8,00
Den samlede risikoeksponering	17.415.004	
Kapitalgrundlag / Kapitalprocent	3.344.078	19,2
Kapitaloverdækning	1.543.718	8,9

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risiko-områder, lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at koncernen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Sparekassen Vendsyssel en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Ledelsen vurderer derfor minimum hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet. Konkret vil det i modellen betyde, at ledelsen skal skønne over den fremtidige vækstprocent, vækstens gennemsnitlige solvensvægt og indtjeningsmarginal efter skat.

Vækstforventningernes beregnede kapitalbelastning vil i modellen slå direkte igennem på solvensbehovet i form af et tillæg. Dog ses der bort fra solvensbelastningen i de tilfælde, hvor der allerede er taget initiativ til en kapitaludvidelse, der vil kunne absorbere udlånsvæksten.

Kommentering af koncernens solvensbehov

Afsnittet "Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m." i denne rapport viser samtlige punkter, der tages stilling til i forbindelse med opgørelse af kapitalbehovet. Såfremt et punkt ikke er nævnt i nedenstående gennemgang, er det udtryk for, at der ikke er fundet behov for kapitalreservation til netop dette punkt og at yderligere uddybning af årsagen hertil ikke er relevant.

Søjle I kravet

De samlede risikoeksponeringer for koncernen kan pr. 31.12.2018 specificeres således:

Eksponeringstype	Beløb i 1.000 kr.
Kredit- og modpartsrisiko	15.310.001
Positions-, valuta- og råvarerisici (markedsrisiko)	604.848
Operationelle risici	1.498.664
Kreditværdijustering (CVA tillæg)	1.491
Samlet risikoeksponering	17.415.004

Indtjening

Sparekassen (moderselskabet) har de seneste 5 år i gennemsnit realiseret en indtjening fra den primære drift på 422,5 mio. kr. Den primære drift defineres som nettorente- og gebyrindtægter + andre driftsindtægter – udgifter til personale og administration – af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver. Oversigten fremgår af ledelsesberetningen i sparekassens årsrapport. Sparekassen forventer i 2019 et resultat af den primære drift på 430 – 450 mio. kr.

Det vurderes, at den forventede primære indtjening er tilstrækkelig til at imødegå den umiddelbare risiko på porteføljen af udlån og garantier. Der afsættes derfor ikke yderligere kapital til dækning heraf.

Udlånsvækst

Sparekassen har pr. 23. februar 2018 overtaget Østjydsk Bank, som blev erklæret konkurs. Sparekassen overtager alle aktiver, passiver, rettigheder og forpligtelser med undtagelse af aktiekapitalen og den efterstillede kapital. Sparekassen foretog dagsværdireguleringer for ca. 199 mio. kr. på primært udlån og ejendomme. Den overskydende kapital på 140,0 mio. kr. indtægtsføres som badwill i sparekassens driftsresultat i 1. halvår 2018. Med udgangspunkt i badwill beløbet og den netop gennemførte udstedelse af hybrid kernekapital vurderes det ikke nødvendigt med et tillæg til solvensbehovet til dækning af de risikovægtede eksponeringer som er overtaget fra Østjydsk Bank.

I henhold til sparekassens forretningsmodel prioriteres nyudlån til privatkunder i hele Danmark, dog primært i områder hvor Sparekassen Vendsyssel er repræsenteret med en filial. Udlån til erhvervs- og landbrugskunder fordrer, at virksomheden er hjemmehørende i sparekassens primære markedsområde, eller at virksomheden har relationer til sparekassens primære markedsområde eller sparekassen i øvrigt. Det fremgår af sparekassens kreditpolitik, at udlånsvæksten (ekskl. garantier) i et enkelt år ikke må udgøre mere end 5 %.

Ifølge sparekassens budget for 2019 forventes den regnskabsmæssige værdi af udlån og garantier ultimo 2019 at være på niveau med ultimo 2018.

Det vurderes ikke nødvendigt at indregne et solvensbehov til udlånsvækst i opgørelsen af det individuelle solvensbehov.

Kreditrisici

I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de samlede eksponeringer til det individuelle solvensbehov. Hertil reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, som er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag og som udviser OIK, eller har væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIK. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mellem 1 % og 2 % af kapitalgrundlaget. Såfremt en eksponeringsgruppe har større beholdninger af garantkapital i Sparekassen Vendsyssel indregnes denne beholdning som et ekstra tillæg til sparekassens solvensbehov.

Solvensbehovet vedr. kreditrisici udgør ultimo 2018 i alt 308,8 mio. kr., hvoraf tillægget vedr. store kunder (større end 2 % af kapitalgrundlaget) udgør 153,8 mio. kr. og tilsvarende tillæg vedr. landbrugs-

eksponeringer mellem 1 % og 2 % af kapitalgrundlaget samt større beholdninger af garantkapital udgør 91,9 mio. kr.

Såfremt der er en kreditrisikokoncentration, dvs. de 20 største eksponeringer overstiger 4 % af den samlede eksponeringsmasse, skal der ske et tillæg til det individuelle solvensbehov. Ifølge modellen giver dette et tillæg på 27,6 mio. kr.

Såfremt en eller flere brancher hver især udgør mere end 20 % de samlede eksponeringer, udregnet efter Herfindahl Hirschman Indeks beregningen, skal der ske tillæg til det individuelle solvensbehov. Dette gælder ligeledes for eksponeringer mod "Øvrige erhverv". Pga. sparekassens forholdsvis store koncentration indenfor landbrug medfører dette et tillæg i solvensbehovet på 35,5 mio. kr.

Markedsrisici

Opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag til dækning af markedsrisici skal dække risikoen for tab, som følge af at dagsværdien af de finansielle aktiver og – passiver ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene. Koncernens markedsrisici er, og har altid været, meget beskedne.

Ifølge 8+ modellen skal sparekassens særlige risici på dette område vurderes i forhold til de maksimale risici, som bestyrelsen har givet direktionen indenfor området.

Med baggrund i direktionens beføjelse til at tage renterisici udenfor handelsbeholdningen, skal der ifølge modellen indregnes et kapitalbehov hertil på 41,5 mio. kr. Hertil kommer tillæg for kreditspændsrisiko (OAS) på 31,8 mio. kr. Det samlede tillæg til solvensbehovet vedr. rente- og kreditspændsrisiko udgør i alt 73,3 mio. kr.

Likviditetsrisici

I henhold til Finanstilsynets vejledning til opgørelse af solvensbehovet, skal der ske indregning af kapital til dækning af likviditetsrisici såfremt der er et stort indlånsunderskud. Idet sparekassen har indlånsoverskud indregnes der ikke et tillæg til solvensbehovet vedr. likviditetsrisici.

Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici. Ifølge "Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov" og Finanstilsynets vejledning, skal sparekassen foretage en kvalitativ vurdering af sparekassens kontrolmiljø. Kontrolmiljøet er en samlet betegnelse for de ressourcer, sparekassen anvender til at minimere de risici, der er ved at udøve finansiell virksomhed. Det vil blandt andet sige en vurdering af omfanget af interne forretningsgange, graden af funktionsadskillelse, og om der er de nødvendige styrings- og kontrolværktøjer på alle relevante forretningsområder.

For vurdering af sparekassens operationelle risici har ledelsen bl.a. vurderet følgende forhold:

- a) Om eventuelt manglende funktionsadskillelse mellem udførelse af opgaver (f.eks. handel, bogføring, afvikling af værdipapirhandler) og kontrol af samme kan medføre risiko for tab.

- b) Risikoen for it-nedbrud samt konsekvensen af et sådant nedbrud, herunder konsekvensen af, at outsourcete it-funktioner heller ikke kan udføres.
- c) Komplexiteten af sparekassens systemer og forretninger. Sparekassen skal herunder tage højde for nye forretningsområder og konsekvenserne heraf.
- d) Personalets kompetencer og erfaring. Er der eksempelvis stor udskiftning i personalet, må det alt andet lige forventes at øge risikoen for fejl, der kan føre til økonomiske tab for sparekassen.
- e) Performancebaserede kompensationsystemer kan udgøre en risiko for, at personalet foretager handlinger, som påfører banken en højere risiko end bankens fastsatte limits på eksempelvis markedsområdet, hvilket øger risikoen for tab samt størrelsen heraf.
- f) Utilstrækkelige eller manglende forretningsgange på centrale områder.
- g) Omfanget af manuelle rutiner, da dette alt andet lige øger risikoen for fejl.

Sparekassens forretningsmodel bygger på standard pengeinstitut forretninger såsom indlån, udlån mv. I de senere år er kundernes efterspørgsel efter produkter og serviceydelser gradvist steget. Sparekassen har fulgt med efterspørgslen, men med samtidig afdækning af eventuelle risici i højsædet. Som eksempler herpå kan nævnes, at sparekassen er fondshandler og afvikler således mange af kundernes værdipapirhandler og tjener dermed kurtage og/eller kursskæring. Disse kundehandler afdækkes som udgangspunkt 1:1 via et andet kreditinstitut for ikke at oparbejde positioner og dermed risici.

Via sparekassens Søjle I-krav er der kapitaldækket tab for operationelle hændelser for 119,6 mio. kr., og det er ledelsens vurdering, at sparekassen ikke har operationelle risici, der ikke vil være dækket heraf.

I forbindelse med overtagelsen af Østjydsk Bank indregnes dog et beløb på 25 mio. kr. i solvensbehovet indtil den systemmæssige sammenlægning er gennemført.

Gearing

CRD IV har medført krav om beregning af gearingsgraden. Gearingsgraden beregnes ved at sætte kernekapitalen i forhold til eksponeringerne opgjort efter reglerne for gearingsgrad.

Sparekassens ledelse skal ifølge ledelseskendtgørelsen tage højde for overdreven gearingsrisiko og sikre identifikation, styring og overvågning af gearingsrisici. CRR-forordningen artikel 429 fastlægger reglerne for opgørelse og indberetning af gearingsgraden til myndighederne. Gearingsgraden beregnes som kernekapitalen i forhold til de samlede (uvægtede) eksponeringer.

Kreditinstitutter med en arbejdende kapital på mindre end 65 mia. kr. og en gearingsgrad på mindst 7 %, er undtaget fra ledelseskendtgørelsens bestemmelser om gearingsrisiko.

Udviklingen af gearingsgraden fra 2014 til ultimo 2018 kan ses i nedenstående tabel.

Gearing - Sparekassen Vendsyssel (Koncernen)												
Beløb i 1.000 kr.	2014 kvrt. gennemsnit	2015 kvrt. gennemsnit	2016 kvrt. gennemsnit	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018	30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018	Gennemsnit
Eksponeringer	15.017.905	15.566.712	17.172.927	20.106.223	20.650.251	21.154.661	21.314.488	24.438.176	25.538.956	26.151.301	25.608.287	21.156.353
Kernekapital (Tier 1)	1.695.109	1.723.715	1.836.537	1.988.192	2.052.356	2.083.972	2.403.927	2.370.934	2.625.704	2.614.560	2.970.697	2.215.064
Gearingsgrad	11,3%	11,1%	10,7%	9,9%	9,9%	9,9%	11,3%	9,7%	10,3%	10,0%	11,6%	10,5%

Et institut som opgør de risikovægtede eksponeringer efter standardmetoderne vil overskride kapitalkravene længe inden gearingsnøgletallet bliver udfordret, hvorfor det ikke er relevant med stor fokus på dette tal.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-Kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 %, svarende til en maksimal gearing på 33 gange instituttets kernekapital. Det vurderes derfor ikke nødvendigt med et tillæg i solvensbehovet, som følge af for lav gearingsgrad idet sparekassens gearingsgrad ultimo 2018 er opgjort til 11,6 %.

På "Bilag 1 - Gearing" på side 45 findes supplerende oplysninger om gearingsgraden i den detaljeringsgrad, som kræves offentliggjort i henhold til CRR-forordningen og tilhørende tekniske standarder.

Lovbestemte krav

Der er ingen tillæg til solvensbehovet pga. lovbestemte krav, da det individuelle solvensbehov er beregnet til mere end 8 % og koncernen ikke er blevet påbudt et individuelt fastsat solvenskrav.

Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici

I koncernen anvendes standardmetoden for kreditrisiko til beregning af de samlede risikoeksponeringer, som kan fordeles således:

Eksporeringsstype / modpart	Beløb i 1.000 kr.	Kapitalkravet (8 % af eksponerings)
Centralregeringer eller centralbanker	8.772	702
Institutter	72.213	5.777
Erhvervsvirksomheder / selskaber	3.515.181	281.215
Detalkunder	6.445.994	515.680
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	898.413	71.873
Eksponeringer med misligholdelse	2.608.613	208.689
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko	213.481	17.078
Kollektive investeringsinstitutter (CIU)	89.454	7.156
Egenkapital eksponeringer	902.188	72.175
Andre poster / eksponeringer uden modpart	555.691	44.455
Eksponeringer i alt	15.310.001	1.224.800

Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklede.

Kapitaldækningsmæssigt anvender koncernen markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Fastsættelsen af eksponeringens værdi ved markedsværdimetoden for modpartsrisiko fastsættes som følger:

1. Kontrakterne opgøres til markedsværdi for at opnå den aktuelle genanskaffelsesomkostning for alle kontrakter med en positiv værdi.
2. For at nå frem til et tal for den potentielle fremtidige krediteksponering multipliceres kontraktens fiktive værdi eller underliggende værdier med procentsatser, der er fastsat i CRR.
3. Summen af de aktuelle genanskaffelsesomkostninger og de potentielle fremtidige krediteksponeringer udgør eksponeringsværdien.

I sparekassens bevillingsproces og i den almindelige eksponeringsovervågning tages der højde for den beregnede eksponeringsværdi, således at det sikres, at denne ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

I forbindelse med fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov er der ikke afsat ekstra kapital til dækning af modpartsrisikoen, udover hvad der er indeholdt i kapitaldækningskravet på 8 %, der er minimumskapitalgrundlag i henhold til 8+ metoden.

Vedrørende eksponeringer mod ikke finansielle modparter behandles rammer for finansielle kontrakter efter sparekassens normale kreditvurderingsprincip.

Koncernens modpartsrisiko efter markedsværdimetoden fordelt på risikovægte ses af nedenstående tabel:

Beløb i 1.000 kr.	Positiv bruttodagsværdi af derivat	Eksponeringsværdi jf. markedsværdimetoden
Modpart med risikovægt 0 %	0	0
Modpart med risikovægt 20 %	10.109	2.022
Modpart med risikovægt 50 %	3.198	1.599
Modpart med risikovægt 75 %	25.511	18.633
Modpart med risikovægt 100 %	33.110	33.110
Modpart med risikovægt 150 %	533	800
I alt	72.462	56.164

I CRR er der som noget nyt indført et særskilt kapitalkrav til OTC-derivater til dækning af risikoen for tab, som følge af værdireguleringer ved forringelser af modpartens kreditværdighed. Sparekassens CVA-tillæg forøger de samlede eksponeringer med 1,4 mio. kr.

Koncernen har ingen spekulative afledte finansielle instrumenter. Når afledte finansielle instrumenter anvendes, sker det kun til afdækning af bestående risici f.eks. rente- eller valutarisiko. Derudover er der indgået en række swapaftaler og valutaterminforretninger med kunder, som er 100 % afdækket via anden finansiell samarbejdspartner. Se note 29 i sparekassens årsrapport 2018 for flere oplysninger.

Kapitalbuffere

I forbindelse med implementering af kapitalkravsdirektivet CRD IV i Lov om Finansiell virksomhed § 125, er danske kreditinstitutter fra og med 1. januar 2015 forpligtede til at skulle leve op til flere kapitalbuffer krav.

Fællesnævneren for de forskellige typer buffere er, at det alene er den egentlige kernekapital, som kan anvendes til opfyldelse heraf. Det samlede kapitalbuffer er summen af den samlede egentlige kernekapital, der er nødvendig for at kunne opfylde kravene til en kapitalbevaringsbuffer, en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer, en G-SIFI-buffer og en systemisk buffer.

Kapitalbevaringsbuffer

Kapitalbevaringsbufferen skal sikre, at kreditinstitutterne opbygger en større beholdning af mere egentlig kernekapital. Kapitalbevaringsbufferen skal udgøre mindst 2,5 pct. af de samlede risikoeksponeringer. Der vil der dog ske en gradvis indfasning af kapitalbevaringsbufferen. I 2015 var den fastsat til 0 % af RWA. Pr. 1. januar 2016 og hvert år frem til og med 1. januar 2019 vil den stige med 0,625 % point pr. år. Kravet om en kapitalbevaringsbuffer på mindst 2,5 % af den samlede risikoeksponering gælder dermed først pr. den 1. januar 2019. Kapitalbevaringsbufferen er ikke cyklisk bestemt og vil derfor være på et konstant niveau pr. 1. januar 2019.

Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer

Den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer skal sikre, at kreditinstitutterne i højkonjunkturer opbygger mere egentlig kernekapital, som de kan anvende i lavkonjunkturer. Den kontracykliske kapitalbuffer vil således være højest i højkonjunkturer, mens den kan være lav eller 0 % i lavkonjunkturer.

Størrelsen af den kontracykliske kapitalbuffer bestemmes ved at multiplicere en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffersats med kreditinstituttets samlede risikoeksponering. Kapitalbuffersatsen bliver sammen med kreditinstituttets samlede risikoeksponering således afgørende for, hvor stor en kontracyklisk kapitalbuffer kreditinstituttet skal have.

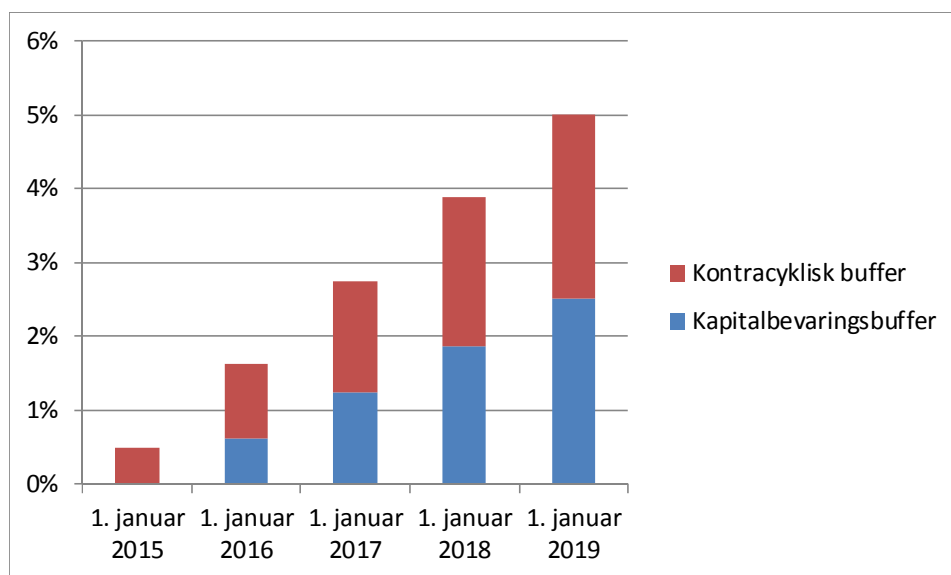
Der skal fastsættes en kapitalbuffersats for henholdsvis danske og udenlandske krediteksponeringer. For danske krediteksponeringer bestemmes kapitalbuffersatsen af Erhvervs- og Vækstministeren. Buffersatsen kunne for danske krediteksponeringer højst være 0,5 % i 2015. Dette maksimum stiger med 0,5 % point hvert år til og med 2019. Udenlandske krediteksponeringer skal vægtes med en buffersats, som fastsættes af det enkelte lands myndigheder. Såfremt den udenlandske krediteksponering har en modpart indenfor EU, skal denne anvendes fra den dato, der er angivet af myndighederne i det pågældende land.

Kapitalbuffersatsen for eksponeringer i et land uden for EU skal først anvendes 12 måneder efter den dato, hvor en ændring i buffersatsen er offentliggjort af det pågældende lands myndigheder. Den samlede kapitalbuffersats fastsættes på baggrund af det vægtede gennemsnit af de kapitalbuffersatser, der gælder for de lande, hvor kreditinstituttets krediteksponeringer er beliggende.

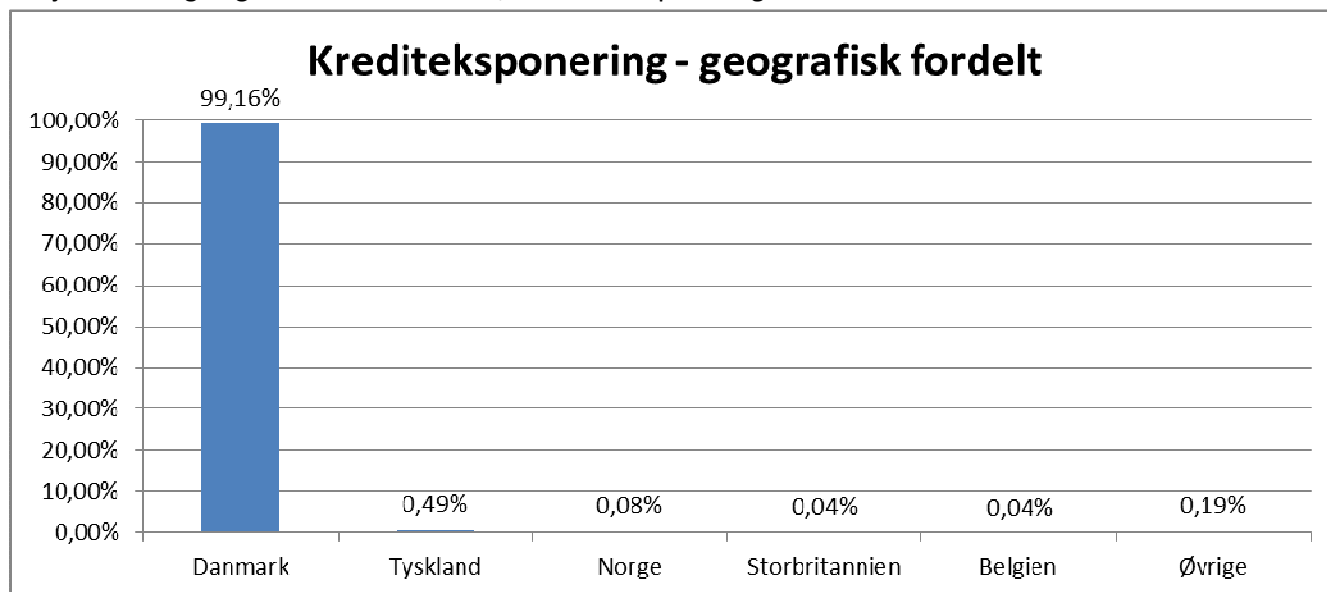
I 2018 blev den kontracykliske buffer (konjunkturudligningsbufferen) varslet forhøjet 2 gange. I praksis bliver satsen forhøjet fra 0,0 % til 0,5 % til pr. 31.3.2019 og fra 0,5 % til 1,0 % pr. 30.9.2019.

Sparekassen Vendsyssel er ikke et SIFI-institut, hvorfor G-SIFI-bufferen og den systemiske buffer ikke er aktuelle for sparekassen.

Grafisk kan implementering af kapitalbevaringsbufferen og den maksimale kontracykliske buffer illustreres således:

Som det fremgår af nedenstående figur, har langt hovedparten af koncernens samlede krediteksponeringer pr. 31.12.2018 modparten med bopæl i Danmark. Falder sparekassens krediteksponering mod danske modparten til under 98 %, skal der beregnes kapital til dækning af eksponeringer mod lande, hvori konjunkturudligningsbufferen er indfaset, ift. RWA eksponeringen mod det enkelte land.

Kreditrisikojusteringer

Sparekassen foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen, når der er indtrådt OIK, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem den bogførte værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Ved definitionen af misligholdte fordringer og værdiforringede fordringer følges bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. § 50-54. En eksponering defineres

som værende kreditforringet (stadie 3) samt misligholdt, såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- Når låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder, eksempelvis negativ egenkapital eller negativ indtjening.
- Ved låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt på renter og afdrag.
- Sparekassen yder låntager lempelser i lånevilkårene, som ikke ville have været ydet, hvis det ikke var pga. låntagers økonomiske vanskeligheder.
- Når det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.
- Erhvervelse af et finansielt aktiv til en underkurs, som afspejler indtrufne kredittab.

Den definition af kreditforringet og misligholdelse, som sparekassen anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål, ligesom definitionen er tilpasset kapitalkravsforordningens (CRR) definition på misligholdelse. Dette indebærer, at en eksponering, som anses for at være misligholdt til regulatoriske formål, altid placeres i stadie 3.

Beregningen af nedskrivninger på eksponeringer i stadie 1 og 2 foretages primært på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne på eksponeringerne i stadie 3 foretages ved en manuel, individuel vurdering baseret på tre scenarier (basis scenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Sparekassen har valideret modelberegningerne på porteføljeniveau, herunder bl.a. foretaget en række manuelle stikprøveberegninger blandt de største af de svageste stadie 2-eksponeringer. Disse stikprøveberegninger er ligeledes baseret på tre scenarier (basis scenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Alle nedskrivninger betragtes som individuelle nedskrivninger, og sparekassen er under de IFRS 9-forenelige nedskrivningsregler ophørt med at indregne gruppevise nedskrivninger.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en PD-model ("Probability of Default"), som udvikles og vedligeholdes af sparekassens datacentral. PD-modellen er suppleret med et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af Foreningen for Lokale Pengeinstitutter (LOPI) og som danner udgangspunkt for indarbejdelsen af ledelsens forventninger til fremtiden. Det makroøkonomiske modul er bygget op om en række regressionsmodeller, der fastlægger den historiske sammenhæng mellem årets nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher samt en række forklarende makroøkonomiske variable. Regressionsmodellerne fodres herefter med estimater for de makroøkonomiske variable, der er baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente mv. Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher. For løbetider ud over to år og frem til år 10 foretages en fremskrivning af nedskrivningsprocenten, således at denne konvergerer mod et normalt niveau i år 10. Løbetider ud over 10 år tildeles samme nedskrivningsprocent som i år 10. Det fremad-

skuende, makroøkonomiske modul genererer en række justeringsfaktorer, der multipliceres på datacentralens "rå" PD-værdier, som derved justeres i forhold til udgangspunktet.

For yderligere informationer om principper for nedskrivning på udlån, lånetilsagn og garantier henvises til note 1 "Væsentlig anvendt regnskabspraksis" i sparekassens Årsrapport 2018.

Den samlede værdi af eksponeringer efter nedskrivninger og før hensyntagen til virkninger af kreditrisikoreduktionen andrager ultimo 2018 i alt 28,1 mia. kr.

Eksponering med kredit- og modpartsrisiko

Beløb i 1.000 kr.	2018Q1	2018Q2	2018Q3	2018Q4	Gennemsnit
Centralregeringer eller centralbanker	976.535	861.952	745.808	569.487	788.446
Offentlige enheder	0	0	0	440	110
Institutter	217.586	222.697	231.994	262.621	233.725
Erhvervs kunder / selskaber	3.366.378	3.287.369	3.787.677	4.239.079	3.670.126
Detailkunder	12.108.643	12.232.000	13.072.787	13.280.408	12.673.460
Sikret ved pant i fast ejendom	2.483.382	2.642.231	2.846.773	2.651.854	2.656.060
Eksponeringer med misligholdelse	2.664.557	2.660.396	2.464.174	2.352.386	2.535.378
Eksponeringer med særlig høj risiko	111.994	118.527	122.522	153.542	126.646
Kollektive investeringsordninger (CIU)	139.036	143.818	148.514	89.454	130.206
Egenkapitaleksponeringer	752.367	773.263	780.778	820.357	781.691
Andre poster / eksponeringer uden modpart	3.460.073	3.695.006	3.594.132	3.675.351	3.606.141
Eksponeringer i alt	26.280.551	26.637.259	27.795.159	28.094.980	27.201.987

Ovenstående eksponeringer opdelt geografisk og på væsentlige eksponeringskategorier er ikke belyst, da 99,16 % af de vægtede eksponeringer har modparter med bopæl i Danmark jf. afsnittet vedr. den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer.

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori

1.000 kr.	Centralregeringer eller centralbanker	Offentlige enheder	Institutter	Erhvervsvirksomheder / Selskaber	Detailkunder	Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	Eksponeringer med misligholdelse	Eksponeringer med særlig høj risiko	Kollektive investeringsordninger	Egenkapital eksponeringer (Aktier mv.)	Eksponeringer uden modpart	Eksponeringer i alt
Offentlige myndigheder	569.487	440	0	0	150.887	0	61	0	0	0	0	720.435
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	0	1.059.030	741.378	96.385	917.292	0	0	0	0	2.814.085
Industri og råstofudvikling	0	0	0	388.854	210.256	10.738	54.219	0	0	0	0	664.067
Energi- og vandforsyning	0	0	0	217.831	75.375	2.688	106.246	0	0	0	0	402.140
Bygge- og anlægsvirksomheder	0	0	0	73.836	386.730	47.791	122.566	70.653	0	145.639	0	847.215
Handel	0	0	0	380.039	461.818	40.315	141.594	0	0	0	0	1.023.766
Transport, Hoteller og restauranter	0	0	0	101.499	248.448	31.357	50.718	0	0	0	0	432.022
Information og kommunikation	0	0	0	52.829	56.047	10.121	1.425	0	0	0	0	120.422
Finansiering og forsikring	0	0	262.621	239.948	179.098	28.071	79.628	11.570	0	341.663	0	1.142.590
Fast Ejendomme	0	0	0	1.002.903	798.207	204.815	372.679	69.343	0	104.263	456.946	3.009.156
Øvrige erhverv	0	0	0	509.550	654.028	76.562	77.934	942	89.454	228.792	198.022	1.835.733
I alt erhverv	0	0	262.621	4.026.319	3.811.385	548.843	1.924.301	152.508	89.454	820.357	654.968	12.291.196
Private	0	0	0	212.760	9.318.136	2.103.011	428.024	1.034	0	0	3.020.384	15.083.349
I alt	569.487	440	262.621	4.239.079	13.280.408	2.651.854	2.352.386	153.542	89.454	820.357	3.675.352	28.094.980

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori

1.000 kr.	Anfordring	0 – 3 mdr.	3 mdr. – 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	I alt
Centralregeringer eller centralbanker	176.509	392.978	0	0	0	569.487
Offentlige enheder	0	440	0	0	0	440
Institutter	228.931	19.287	2.160	928	11.315	262.621
Erhvervsvirksomheder mv.	997.508	235.500	1.141.195	764.556	1.100.320	4.239.079
Detailkunder	2.798.908	609.895	1.277.367	2.749.614	5.844.624	13.280.408
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	189.155	43.536	58.668	217.291	2.143.204	2.651.854
Eksponeringer med misligholdelse	812.431	149.105	252.833	357.115	780.902	2.352.386
Eksponeringer med særlig høj risiko	33.170	35.531	15.869	23.155	45.817	153.542
Kollektive investeringsordninger	89.454	0	0	0	0	89.454
Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	820.357	0	0	0	0	820.357
Eksponeringer uden modparter	116.031	167.242	107.688	2.191	3.282.200	3.675.352
I alt	6.417.766	1.653.514	2.855.780	4.114.850	13.053.070	28.094.980

Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser

Beløb i 1.000 kr.	Misligholdte og kreditforringede fordringer (OIK)	Nedskrivninger og hensættelser ultimo 2018	Udgift i året (- = indtægt)
Offentlige myndigheder	198	3	3
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	1.743.067	784.215	208.070
Industri og råstofudvinding	113.663	26.962	- 4.288
Energiforsyning	68.300	28.430	- 1.361
Bygge og anlæg	115.930	41.300	10.235
Handel	213.100	80.311	35.522
Transport, hoteller og restauranter	96.259	39.593	6.881
Information og kommunikation	2.241	1.483	810
Finansiering og forsikring	134.498	89.644	44.173
Fast ejendom	446.487	83.472	40.231
Øvrige erhverv	134.189	75.668	25.161
I alt erhverv	3.067.734	1.251.079	365.435
Private	855.504	386.205	52.669
I alt	3.923.436	1.637.288	418.106

Udgiftsførte beløb beregnes som: Nedskrivninger / hensættelser ultimo indeværende år fratrukket nedskrivninger / hensættelser ultimo året før tillagt endeligt tabt (afskrevet) i året.

Værdiforringer og nedskrivninger fordelt på brancher

De anførte beløb er på moderselskabsniveau før nedskrivninger / hensættelser i 1.000 kr.	Eksponeringer med OIK (1)	Eksponeringer med væsentlige svaghedstegn (2c)	Eksponeringer med visse svaghedstegn (2b)	Eksponeringer uden svaghedstegn (2a / 3)
Offentlige myndigheder	198	0	393	150.890
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	1.750.608	856.757	456.815	512.048
Industri og råstofudvinding	115.458	96.288	84.984	389.104
Energiforsyning	69.023	181.647	56.158	125.402
Bygge og anlæg	116.989	57.176	221.734	324.299
Handel	224.482	158.393	399.572	323.675
Transport, hoteller og restauranter	95.957	53.061	176.900	149.088
Information og kommunikation	2.241	7.552	34.769	77.327
Finansiering og forsikring	146.975	58.510	246.681	304.879
Fast ejendom	452.320	242.012	915.826	1.008.169
Øvrige erhverv	135.381	129.891	400.414	488.678
I alt erhverv	3.109.434	1.841.287	2.993.851	3.702.669
Private	857.509	595.632	5.347.296	5.586.015
I alt	3.967.141	2.436.919	8.341.541	9.439.574

Opgørelse af den samlede værdi af henholdsvis misligholdte fordringer og værdiforringer fordelt på betydende områder undlades, idet ca. 99 % af eksponeringerne er i Danmark.

Nedskrivninger og hensættelser på udlån, garantier, kredittilsagn mv.

1.000 kr.	Udlån	Overtagne nedskrivninger (dagsværdireguleringer)	Garantier	Øvrig	I alt
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo	1.422.567	69.565	3.866	0	1.495.998
Ændring i regnskabspraksis (netto)	90.279	0	9.704	1.196	101.179
Tilgang ved fusion	16.390	599.813	5.239	0	621.442
Årets regulering	312.209	-117.670	6.626	-305	200.860
Endelig tabt	-229.592	-55.853	0	0	-285.445
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo	1.611.853	495.855	25.435	891	2.134.034
Driftsmæssig påvirkning					
Nedskrevet / hensat i året	-436.135	0	-11.437	0	-447.572
Tabt ej tidligere hensat	-4.945	0	0	0	-4.945
Tilbageførte nedskrivninger / hensættelser	124.231	117.670	4.811	0	246.712
Indgået på tidl. afskrevne fordringer	3.610	0	0	0	3.610
Renter på nedskrevne fordringer	38.450	0	0	0	38.450
Værdiregulering af midl. overtagne aktiver	0	0	0	-2.560	-2.560
Resultatpåvirkning i alt	-274.789	117.670	-6.626	-2.560	-166.305

Asset Encumbrance (Behæftede aktiver)

I henhold til CRR artikel 433 skal alle kreditinstitutter afgive oplysninger om omfanget af behæftede og ubehæftede aktiver. Disse oplysninger skal indberettes til myndighederne kvartalsvist, som en del af FINREP rapporteringen. Sparekassen er ikke børsnoteret og er derfor ikke underlagt kravet om indberetning af de øvrige skemaer i FINREP.

Sparekassen har meget få behæftede aktiver. Til sikkerhed for den daglige clearing i Nationalbanken er der deponeret obligationer med en kursværdi på 289,4 mio. kr. Endvidere er der afgivet pant i en enkelt af koncernens ejendomme til sikkerhed for gæld i realkreditinstitutter. I forbindelse med derivater er der deponeret kontantbeløb hos enkelte modparter til sikkerhed for negative dagsværdier. Herudover er der tale om mindre beløb, som ikke er direkte til rådighed, f.eks. forudbetalte omkostninger, deposita for lejemål mv. Nedenstående skemaer viser omfanget af koncernens behæftede og ubehæftede aktiver i henhold til reglerne om opgørelse af Asset Encumbrance.

Oplysninger om behæftede og ubehæftede aktiver

	Beløb i 1.000 kr.	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Dagsværdi af ubehæftede aktiver
		010	040	060	090
010	Aktiver i alt	120.188.528		20.507.684.947	
030	Aktieinstrumenter	0	0	1.213.539.855	1.213.539.855
040	Gældsværdipapirer	0	0	2.057.511.934	2.057.511.934
050	Heraf: Dækkede obligationer	0	0	1.612.328.641	1.612.328.641
060	Heraf: Værdipapirer med sikkerhed i aktiver	0	0	0	0
070	Heraf: Udstedt af offentlig forvaltning	0	0	215.875.400	215.875.400
080	Heraf: Udstedt af finansielle selskaber	0	0	1.841.196.584	1.841.196.584
090	Heraf: Udstedt af ikke-finansielle selskaber	0	0	3.617.462	3.617.462
120	Andre aktiver	64.817.910		3.695.615.067	

Oplysninger om modtaget sikkerhedsstillelse

		Dagsværdi af behæftede modtaget sikkerheder eller egne udstedte gældsværdipapirer	Dagsværdi af modtagne sikkerheder eller egne udstedte gældsværdipapirer, som kan behæftes
		010	40
130	Modtagne sikkerheder	0	0
140	Lån på anfordring	0	0
150	Aktieinstrumenter	0	0
160	Gældsværdipapirer	0	0
170	Heraf: dækkede obligationer	0	0
180	Heraf: værdipapirer med sikkerhed i aktiver	0	0
190	Heraf: udstedt af offentlig forvaltning og service	0	0
200	Heraf: udstedt af finansielle selskaber	0	0
210	Heraf: udstedt af ikke-finansielle selskaber	0	0
220	Lån og forskud, bortset fra lån på anfordring	0	0
230	Anden modtagne sikkerheder	0	0
240	Egne udstedte gældsværdipapirer, bortset fra egne dækkede obligationer eller værdipapirer med sikkerhed i aktiver	0	0
241	Egne dækkede obligationer og værdipapirer med sikkerhed i aktiver, som er udstedt og endnu ikke stillet som pant	0	0
250	Samlede aktiver, modtaget sikkerhedsstillelse og egne udstedte gældsværdipapirer	121.676.528	0

Oplysninger om behæftelseskilder

		Modsvarende forpligtelser, eventualforpligtelser eller udlånte værdipapirer	Aktiver, modtagne sikkerheder og egne udstedte gældsværdipapirer, bortset fra dækkede obligationer og behæftede værdipapirer med sikkerhed i aktiver
		010	030
010	Regnskabsmæssig værdi af udvalgte finansielle forpligtelser	123.875.171	120.188.528
011	Heraf: Derivater	55.045.982	53.994.042
012	Heraf: Andre sikkerhedsstillelser end genkøbsaftaler	68.829.188	66.194.486

Anvendelse af EACI'er

Sparekassen Vendsyssel anvender Standard & Poor's Ratings Services, som leverandør af kreditvurderingsoplysninger (ECAI) på lande, modparter og udstedelser. Ydelserne leveres til sparekassen via SDC, der er sparekassens datacentral. SDC modtager rating oplysningerne fra SIX Financial Information og informationerne integreres i dataflowet. Der foretages løbende en IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitetstrin (Long term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber) og CIU	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 %	20 %	0 %
2	A+ til A-	50 %	50 %	20 %
3	BBB+ til BBB-	50 %	100 %	50 %
4	BB+ til BB-	100 %	100 %	100 %
5	B+ til B-	100 %	150 %	100 %
6	CCC+ og derunder	150 %	150 %	150 %

Kreditkvalitetstrin (short term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)
1	A-1+ til A-1	20 %	20 %
2	A-2	50 %	50 %
3	A-3	100 %	100 %
4	Under A-3	100 %	150 %

Eksponeringsklasser, hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services pr. 31. december 2018.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod institutter	9.414	4.707

SMV eksponeringer

En stor del af sparekassens samlede eksponeringer er mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ultimo 2018 udgjorde eksponeringerne mod SMV'er 31,2 % af de samlede eksponeringer på 28,1 mia. kr.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	SMV Eksponering	Andel af samlede eksponeringer
SMV eksponeringer i alt	8.755.287	31,2 %
- heraf eksponeringer mod detailkunder	3.486.208	12,4 %
- heraf eksponeringer mod selskaber	3.964.619	14,1 %
- heraf eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	617.179	2,2 %
- heraf misligholdte eksponeringer	687.234	2,5 %
- heraf egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	47	0,0 %

Kapitalkrav til markedsrisiko

Samlede eksponeringer med markedsrisiko

Beløb i 1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 pct. af eksponering)
Eksponeringer med markedsrisiko i alt	604.848	48.388
Poster med positionsrisiko: Gældsinstrumenter	374.381	29.950
Aktier mv. (inkl. CIU)	2	0
Poster med: Valutarisiko	14.457	1.157
Poster med: Råvarerisiko	0	0

Kapitalkrav til operationel risiko

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab, som følge af operationelle risici, hvilke er: "Risiko for tab som følge af uheldsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige- og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusiv retslige risici".

For at reducere risikoen for, at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Koncernen anvender basisindikatormetoden til at opgøre solvenskravet til de operationelle risici. Det betyder, at kapitalkravet til de operationelle risici opgøres til 15 pct. af de gennemsnitlige "basisindtægter" de seneste 3 år. Basisindtægterne er summen af nettorenteindtægter og ikke-renterelaterede nettoindtægter. I 2018 udgør den operationelle risiko 8,6 % af den samlede risikoeksponering. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag / solvensbehov.

1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 % af eksponering)
Eksponering med operationel risiko	1.498.664	119.893

Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassen Vendsyssel har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning indenfor realkredit, betalingsformidling, IT og investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i sektorselskaberne anses for nødvendige, for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen.

I flere af sektoraktieselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt, afhængig af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men værdiansættes derimod typisk med udgangspunkt i den senest kendte handel, alternativt beregnes værdien med udgangspunkt i en anerkendt værdiansættelsesmetode. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Sparekassen Vendsyssel har udover aktier i sektorselskaber, aktier i selskaber i lokalområdet. Disse aktier er anskaffet ud fra et ønske om, at støtte initiativer i lokalområdet og sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Af den samlede aktiebeholdning på t.kr. 1.066.836 udgør aktier i handelsbeholdningen i alt t.kr. 1. Dagsværdien af de unoterede aktier som udgør i alt t.kr. 959.246 kan specificeres således:

Beløb i 1.000 kr.	Sektoraktier	"Lokale" aktier	Øvrige aktier	I alt
Primo beholdning	642.969	5.451	215.621	864.041
Tilgang ved køb	85.996	4.728	3.597	94.321
Urealiseret gevinst/tab	54.699	-317	-5.137	49.245
Realiseret gevinst/tab	269	0	0	269
Afgang ved salg	-2.685	0	-45.945	-48.630
Ultimo beholdning	781.248	9.862	168.136	959.246

Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen

Renterisikoen opgøres som det tab / den gevinst, som koncernen vil få ved en rentestigning på 1 procentpoint. Koncernens eksponering for renterisiko i positioner uden for handelsbeholdningen består af fast forrentede danske obligationer, samt fastforrentede gældsposter og i mindre grad af udlån og indlån.

Koncernens samlede renterisiko ultimo 2018 udgør 42,0 mio. kr. svarende til 1,4 % af kernekapitalen. Renterisikoen udenfor handelsbeholdningen udgør 15,9 mio. kr.

Udviklingen i renterisikoen for hver af delelementerne, indlån og andre gældsposter, udlån og obligationer rapporteres til bestyrelsen og direktionen månedligt.

Nedenstående skema viser de samlede positioner udenfor handelsbeholdningen, hvorpå der er renterisiko.

Beløb i 1.000 kr.	Netto markedsværdi	Renterisiko
Obligationer udenfor handelsbeholdningen	16.682	36
Fastforrentet udlån	538.146	37.465
Fastforrentet indlån	1.169.348	-11.075
Fastforrentet funding samt indskudsbeviser	74.308	-10.480
Renterisiko udenfor handelsbeholdningen i alt	1.798.484	15.946

Securitiseringer

Der anvendes ikke securitiseringer i koncernen.

Aflønningspolitik

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for Sparekassen Vendsyssel. Sparekassen udbetaler ikke variable løndele til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere. Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Bestyrelsen har nedsat et aflønningsudvalg, der forbereder bestyrelsens arbejde vedrørende aflønning, herunder lønpolitik og andre beslutninger herom, som kan have indflydelse på sparekassens risikostyring. Aflønningsudvalget består af den samlede bestyrelse.

For yderligere oplysninger om aflønning af bestyrelse, direktion og væsentlige risikotager henvises til note 9 i koncernens årsrapport 2018.

Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden

IRB-metoden anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Kreditreducerende metoder

Koncernen anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen. Sparekassen Vendsyssel har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelse prioriteret, at modtage finansielle sikkerheder indenfor følgende hovedområder:

- Indlånsmidler i såvel DKK som valuta
- Obligationer og gældsinstrumenter
- Investeringsforeningsbeviser
- Børsnoterede aktier

De mest anvendte sikkerheder i sparekassen er pant i fast ejendom, køretøjer og andet materiel. Idet Sparekassen Vendsyssel ikke har markedsført sig med henblik på etablering af investeringskreditter med pant i de købte værdipapirer, er mængden af finansielle sikkerheder i sparekassen forholdsvis begrænset. Den traditionelle sikkerhedsstillelse i form af en eksisterende beholdning af værdipapirer praktiseres, når det er muligt.

Sparekassens politik for værdiansættelse af finansielle sikkerheder medfører, at værdiansættelsen er en konservativ markedsværdibetragtning. Der er faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De beskrevne procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i kreditafdelingen. Sparekassens aftale med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme, køretøjer, driftsmidler og værdipapirer mv., såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Koncernen anvender den udbyggede metode som kreditreducerende teknik. Det medfører, at kapitalbelastningen af en eksponering kan reduceres, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder, der er udstedt af virksomheder eller lande med en særlig god kredit rating.

Endvidere anvendes garantier som kreditrisikoreducerende middel såfremt garantien er udstedt af følgende typer af modparter:

- Centralregeringer og centralbanker
- Regionale og lokale myndigheder
- Pengeinstitutter og realkreditinstitutter

Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.

Nedenstående tabel viser de samlede eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder, samt garantier og kreditderivater ultimo 2018:

1.000 kr.	Eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder	Eksponeringer dækket af garantier og kreditderivater
Erhvervsvirksomheder mv.	59.241	2.444
Detailkunder	57.513	238
Eksponeringer med pant i fast	3.673	0

ejendom		
Eksponeringer hvorpå der er restancer eller overtræk	7.148	9.144
Eksponeringer med særlig høj risiko	532	0
I alt	128.110	11.826

Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller)

VaR-modeller anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko

Der anvendes ikke avancerede målemetoder (AMA) til opgørelse af den operationelle risiko i koncernen.

IFRS 9 Overgangsordning

Kapitalkravsforordningen (CRR) indeholder en 5-årig indfasning af virkningen af IFRS 9 på kapitalgrundlag. Det beløb, som kan bringes ind i overgangsordningen, opgøres som summen af et statisk og et dynamisk element.

Det statiske element beregnes som stigningen i korrektivkontoen fra 31. december 2017 til 1. januar 2018. Det dynamiske element beregnes som udviklingen i korrektivkontoen for stadie 1 og 2 eksponeringer opgjort på enhver given balancedag i overgangsperioden set i forhold til korrektivkontoen for stadie 1 og 2 eksponeringer opgjort pr. 1. januar 2018.

Sparekassen har valgt at anvende overgangsordningen i sin helhed, dvs. både det dynamiske og statiske element.

For oplysninger vedr. de kapitalmæssige forhold pr. 31. december 2018 opgjort hhv. med og uden indregning af overgangsordningen henvises til note 26 i sparekassens årsrapport 2018.

Godkendelse

Foranstående risikorapport pr. 31. december 2018 godkendes hermed:

Elektronisk den 5. marts 2019 og underskrevet på bestyrelsesmøde den 19. marts 2019.

Direktionen:

Vagn Hansen
Administrerende direktør

Jan Skov
Direktør

Bestyrelsen:

Birte Dyrberg
Formand

Svend Westergaard
Næstformand

Søren V. Sørensen

Mogens Nedergaard

Martin Valbirk

Ole S. Bak

Helle S. Sørensen
(medarbejdervalgt)

Tage Thomsen
(medarbejdervalgt)

Morten Pilegaard
(medarbejdervalgt)

Bilag

Bilag 1 - Gearing

Afstemning mellem regnskabsmæssige aktiver og gearingsgradsrelevante eksponeringer - oversigt

		Gældende beløb i tkr.
1	Samlede aktiver, jf. de offentliggjorte regnskaber	20.627.873
6	Justering for ikkebalanceførte poster (dvs. konvertering af ikkebalanceførte eksponeringer til kreditækvivalente beløb)	5.330.201
7	Andre justeringer	-349.787
8	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden	25.608.287

Oplysninger om gearingsgrad

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
Balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater og SFT'er)		
1	Balanceførte poster (ekskl. derivater, SFT'er og omsætningsaktiver, men inkl. sikkerhedsstillelse)	20.555.411
2	(Værdien af aktiver fratrukket ved opgørelsen af kernekapital)	-349.787
3	Samlede balanceførte eksponeringer (bortset fra derivater, SFT'er og omsætningsaktiver (summen af række 1 og 2))	17.205.961
Derivateksponeringer		
EU-5a	Eksponering bestemt efter den oprindelige eksponeringsmetode	72.462
11	Samlede derivateksponeringer (summen af række 4-10)	72.462
Andre ikkebalanceførte eksponeringer		
17	Ikkebalanceførte eksponeringer til den notionelle bruttoværdi	9.784.361
18	(Justeringer for konvertering til kreditækvivalente beløb)	-4.454.161
19	Andre ikkebalanceførte eksponeringer (summen af række 17 og 18)	5.330.200
Kapitaleksponering og samlet eksponeringsmål		
20	Kernekapital	2.970.697
21	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden (summen af række 3, 11, 16, 19, EU-19a og EU-19b)	25.608.287
Gearingsgrad		
22	Gearingsgrad	11,6%

Skema LRSpl: Opdeling af balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer)

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
EU-1	Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer):	20.555.411
EU-2	Eksponeringer i handelsbeholdningen	-2.060.451
EU-3	Eksponeringer uden for handelsbeholdningen:	18.494.960
EU-4	Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	0
EU-5	Eksponeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	569.667
EU-6	Eksponeringer mod regionale myndigheder, multilaterale udviklingsbanker, internationale organisationer og offentlige enheder, der <u>ikke</u> behandles som stater	2.942
EU-7	Institutter	238.361
EU-8	Eksponeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	915.207
EU-9	Detaleksponeringer	6.617.471
EU-10	Selskaber	3.284.217
EU-11	Eksponeringer ved misligholdelse	1.903.124
EU-12	Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	5.056.954